

Filozofická fakulta Univerzity Palackého

Katedra anglistiky a amerikanistiky

**Srovnávací analýza dvou překladů povídky
Howarda Phillipse Lovecrafta Barva z kosmu**

**Comparative analysis of two translations of the short
story Colour out of space by Howard Phillips Lovecraft**

Bakalářská práce

Autor práce: Lucie Blažková

Studijní obor: Angličtina se zaměřením na komunitní tlumočení a překlad mai./
Mezinárodní vztahy a bezpečnost min.

Vedoucí práce: Mgr. Jitka Zehnalová, Dr.

Olomouc 2022

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně a uvedla úplný seznam použité literatury.

V Olomouci dne

Podpis

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí mé práce, Ph.D. Jitce Zehnalové, za poskytnuté konzultace a cenné rady, které mi s psáním této práce velmi pomohly.

Podpis

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá převážně dvěma verzemi překladu povídky *Barva z kosmu*, na které jsem aplikovala srovnávací analýzu. V první, teoretické části práce pojednává jak o obou překladatelích, tak i o autorovi původního díla, Howard Phillips Lovecraftovi, a o zásadním prvku jeho díla, což pomůže čtenáři přiblížit, s jakou výzvou se překladatelé mohli při překladu potýkat. V praktické části práce předkládám vybrané prvky povídky a porovnávám překladatelská řešení obou překladatelů.

Klíčová slova: Howard Phillips Lovecraft, kolokace, horor, srovnávací analýza

Abstract

This thesis mainly deals with two versions of translation of the short story *Colour out of space*, to which I apply a comparative analysis. In the theoretical part, I speak of both translators and the author of the original story, Howard Phillips Lovecraft, as well. I also speak about a significant element of his work, which can help the reader understand what challenges the translators may have had to overcome. In the practical part, I present chosen elements of the short story and compare the translators' decisions.

Keywords: Howard Phillips Lovecraft, collocations, horror, comparative analysis

Vysvětlení a seznam zkratk

CT – Cílový text

VT – Výchozí text

PV1 – Překladová verze 1

PV2 – Překladová verze 2

Obsah

Obsah	7
Úvod.....	9
1. Představení povídky a jejího autora	11
1.1. Howard Phillips Lovecraft	11
1.2. Barva z kosmu.....	11
1.3. Hnus a rozklad v Lovecraftových dílech	13
2. Překladaelé	16
2.1. František Jungwirth.....	16
2.2. Milan Žáček	16
2.3. Překlad Barvy z kosmu	16
2.4. Gramatická ekvivalence podle Knittlové	17
2.4.1. Změna jmenného tvaru na slovesný.....	17
3. Cíle práce a metodologie	19
3.1. Vysvětlení kritérií pro analýzu.....	20
3.1.1. Kolokace	20
3.1.2. Frekvence slov	22
3.1.3. Odborné názvy	22
3.1.4. Infinitivy a gerundia.....	22
3.1.5. Opakování slov a frází	23
4. Praktická část.....	24
4.1. Analýza č. 1: názvy z oblasti chemie a botaniky	24
4.1.1. Chemické názvy.....	24
4.1.2. Názvy rostlin.....	26
4.1.3. Shrnutí.....	27
4.2. Analýza č. 2: Neobvyklé kolokace a méně frekventovaná slovní zásoba.....	28

4.2.1.	Shrnutí analýzy č. 2	32
4.3.	Analýza č. 3: neurčité slovesné tvary	33
4.3.1.	První část: tvary infinitivu	33
4.3.2.	Shrnutí první části analýzy č. 3	36
4.3.3.	Druhá část analýzy č. 3	36
4.3.4.	Shrnutí druhé části analýzy č. 3	38
4.3.5.	Celkové shrnutí analýzy č. 3	38
4.4.	Analýza č. 4: opakování výrazů	39
4.4.1.	Případy opakování u Žáčka	39
4.4.2.	Srovnání s Jungwirthovými řešeními	42
4.4.3.	Shrnutí analýzy č. 4	44
5.	Závěr	45
6.	Summary	47
7.	Seznam použité literatury	49
	Internetové slovníky a encyklopedie	49
	Primární zdroje	49
	Sekundární zdroje	50
8.	Seznam tabulek	53
9.	Přílohy	55
	Infinitivy	55
	Gerundia (podstatná jména slovesná)	70

Úvod

Pro účely své bakalářské práce jsem si zvolila srovnávací analýzu dvou překladů povídky H. P. Lovecrafta *Barva z kosmu*, která pochází z roku 1927. Tato povídka je jedním z nejznámějších děl Lovecrafta a v roce 2019 byla dokonce využita jako předloha pro vytvoření stejnojmenného filmu.

Howard Phillips Lovecraft je bezesporu jedním z významných představitelů hororového žánru. Ačkoliv své povídky a novely psal v rámci první poloviny dvacátého století (do roku 1935), k nám se v českém překladu oficiálně dostaly až v devadesátých letech, v tzv. sešitových vydáních. Nový dech jeho dílo nabralo po roce 2010, kdy začaly být jeho povídky a novely vydávány ve sbornících, mnohdy zajímavě ilustrovaných (např. *Volání Cthulhu – Spisy 3/II*, ve kterém je obsažen také jedna překladová verze *Barvy z kosmu*). Rovněž se také objevily nové překlady již přeložených povídek a novel. Témata jeho děl byla zkoumána mnoha akademiky a jsou taktéž i vděčným námětem pro kvalifikační práce, proto se zde nebudu zaměřovat přímo na ně, ale na textové prostředky, kterými jsou čtenáři prezentováni.

Rovněž také bylo zkoumáno, díky čemu přesně je jeho dílo tak děsivé a zvládá ve čtenáři probudit hrůzu a strach z neuchopitelného neznáma. Např. Jens Malte Fischer v krátkém článku *Produktivní hnus* tvrdí, že klíčovým prvkem Lovecraftových děl je právě hnus a odpor vzbuzující bytosti či prostředí (Fischer in Lovecraft 2012:290). Dále Matolcsy Kálmán ve své eseji tvrdí, že za úspěchem děsivosti Lovecraftových povídek a novel stojí analogie (Kálmán 2012:151), s jejichž pomocí přirovnává nepopsatelné nadpřirozeno k známějším věcem. Těmito prvky se nebudu ve své práci dopodrobna zabývat, nicméně je důležité se o nich zmínit, neboť patří k elementům textu, které je v rámci zachování jeho funkce potřeba správně přenést do cílového jazyka.

Barva z kosmu skrze vyprávění svědka pojednává o osudu farmářské rodiny, které na statek spadne podivný meteorit, jenž po nějaké době zmizí a neznámá látka (či spíše, jak se později ukáže, téměř nehmotná bytost z vesmíru) postupně vysává a tráví všechno živé včetně jich samotných. První překlad byl vyhotoven a zveřejněn v roce 1991 a jeho autorem je František Jungwirth. Druhý překlad byl vyhotoven v porovnání s prvním relativně nedávno, v roce 2014, a jeho autorem je Milan Žáček.

S prvním překladem jsem se seznámila dříve než s druhým a subjektivně jej považuji za autentický, co se převodu původního autorova záměru týče. Proto když se ke mně dostal novější překlad, zajímalo mě, v jakých aspektech se liší od toho dřívějšího. Především kvůli značným odlišnostem v textu, velkého časového rozdílu ve vydání a také osobnímu zájmu o Lovecraftova díla jsem se rozhodla v rámci své kvalifikační práce zkoumat právě tyto dva překlady jeho povídky.

Tuto práci člením na jednotlivé kapitoly, přičemž ty se posléze dělí do dvou hlavních částí – teoretické a praktické. V první kapitole teoretické části stručně představuji původní povídku samotnou, jejího autora a stručně přiblížím důležitý prvek povídky, který lze považovat za jeden z nejdůležitějších znaků Lovecraftovy tvorby. V druhé kapitole také stručně představím oba překladatele budu pojednávat o gramatické ekvivalenci (se zaměřením na neurčité slovesné tvary) podle Dagmar Knittlové. Ve třetí kapitole se posouvám k metodologické části, kde stanovuji hypotézy, které později otestuji v praktické části, a představuji metodu sběru dat a krátce objasním pojmy spojené s prvky, které analyzuji.

Poté se přesunu k praktické části této práce, kde se ve čtvrté kapitole zaměřím na oba zmíněné překlady a budu porovnávat, v čem se od sebe daná díla, které od sebe odděluje dvacet tři let, liší. Ve srovnávací analýze se zaměřím na názvy chemikálií a květeny, které jsou v povídce obsaženy, dále zkoumám neurčité tvary sloves a jak si s nimi oba překladatelé poradili, zvláštní kolokace a v neposlední řadě opakování slov a frází. Rovněž po analýze přezkoumám a otestuji stanovené hypotézy a následně je potvrdím či případně vyvrátím.

V závěrečné kapitole pak shrnu výsledky srovnávací analýzy a prokážu správnost jednotlivých hypotéz, popřípadě je vyvrátím. Na úplném konci práce rovněž připravím její krátké shrnutí v anglickém jazyce a doplním rovněž seznam tabulek a přehled vzorků z analýzy infinitivů a podstatných jmen slovesných.

1. Představení povídky a jejího autora

1.1. Howard Phillips Lovecraft

Howard P. Lovecraft je jedním z nejvýznamnějších představitelů hororového žánru. Za svého života napsal mnoho povídek a novel, avšak jeho práce se staly známějšími až po smrti. Je znám především pro vytvoření tzv. Mýtu Cthulhu, který je dodnes poměrně populární i mezi akademiky. Lovecraftovo dílo rovněž krom spisovatelů inspirovalo i řadu jiných tvůrců, např. vznikla řada počítačových her, které se jeho odkazu drží.¹

1.2. Barva z kosmu

Jedná se o povídku, která byla publikována v roce 1927 v časopise *Amazing stories* (Internet Speculative Fiction Database)². Toto dílo se poměrně nedávno (v roce 2019) dočkalo filmové adaptace (Internet Movie Database).

Povídka pojednává o osudu rodiny statkářů Gardnerových, na jejichž pozemek z vesmíru spadne podivný meteorit s ještě podivnějším obsahem. Vypravěčem je zeměměřič, kterému celý příběh vypráví starý Ammi Pierce, jenž se celé hrůzné události stal svědkem a jako jediný žil v oblasti, kterou tamní obyvatelé po celém incidentu opustili. Po pádu meteoritu a objevení podivné barevné bubliny, která následně praskne, se na farmě začnou dít podivné a čím dál tím hrůznější věci. Celá postižená oblast podstupuje proměnu a následné odumírání, včetně zvířat, a nakonec i samotné rodiny Gardnerových. Ammi se jim snaží pomoci, obzvláště poté, co paní Gardnerová zešílí, ale ani jeho přátelství ho nedokáže přinutit, aby na farmě zůstal déle, než je nezbytně nutné.

Postupně začnou mizet Gardnerovi synové a Ammi je následně svědkem napadení paní Gardnerové podivnou, napůl nehmotnou bytostí. Napadená paní

¹ Mezi takové hry patří například *The Sinking City* (IGN 2019) nebo *Call of Cthulhu: Dark Corners of the Earth* (Kasavin 2006).

BORBA, John. *The Sinking City* review. In: IGN [online]. 2019 [cit. 2022-08-14]. Dostupné z: <https://www.ign.com/articles/2019/06/25/the-sinking-city-review>

Greg. *Call of Cthulhu: Dark Corners of the Earth* Review [online]. 2006 [cit. 2022-08-10]. Dostupné z: <https://www.gamespot.com/reviews/call-of-cthulhu-dark-corners-of-the-earth-review/1900-6148890/>

² Publication: *Amazing Stories*, September 1927. In: Internet Movie Fiction Database. c1995-2022 [cit. 2022-08-05]. Dostupné z: <http://www.isfdb.org/cgi-bin/pl.cgi?56665>

Gardnerová je po útoku tak zbídačená, že jí už není pomoci, a tak ji Ammi zbaví trápení. Když se chystá odejít z farmy a postarat se o pana Gardnera, který jediný dosud přežil, příšera se znovu objeví a zesláblého farmáře zabije.

K závěru povídky Ammi doprovází policisty a koronera, kteří jdou farmu propátrat. Ve staré studně naleznou pozůstatky Gardnerových chlapců, ale zároveň svým zkoumáním vyruší onu podivnou bytost. Nakonec zjistí, že je daných bytostí víc, a stanou se svědky toho, jak se poněkud spektakulárním a hrůzyplným způsobem ‚vrací domů‘. Ovšem Ammi si povšimne, že jedna z nich se vrátila do studny, a tak zůstane navždy zlomen a je rád, když od vypravěče slyší, že bude daná oblast zatopena.

V povídce byl hojně užit popis meteoritu, který spadl na Gardnerův pozemek, a pokusů, které s ním byly prováděny. Dále je široce popisována farma a oblasti okolo ní, jak se postupně mění k horšímu. Dalo by se říct, že určitým způsobem podstupují rozklad. Právě rozklad je podle Jense M. Fischera jedním z ústředních prvků Lovecraftova díla a důvodem, proč jsou je tak úspěšné (v současné době).

1.3. Hnus a rozklad v Lovecraftových dílech

Podle Fischera je hnus a rozklad ústředním prvkem Lovecraftovy tvorby. Tvrdí, že se Lovecraft procesem rozkladu zabýval velice často, jako by jej silně přitahoval (Fischer in Lovecraft 2012:291). Důležitost procesu rozkladu (nikoliv smrti samotné) podporuje názorem, že Lovecraft vytvořil svou vlastní kategorii obludnosti právě díky pocitu hnusu, kterou jeho příšery (či děsivá prostředí) zdařile vyvolávají.

Fischer pak ve svém článku odkazuje na práci Aurela Kolnaie, která je zaměřena právě na spojení strachu, nenávisti a znechucení. Podle Kolnaie jsou základními prvky, které zhnusení vyvolávají, právě rozklad a hniloba, které nás znechutí primárně čichově a někdy chuťově, a poznamenává, že na rozdíl od strachu nemá člověk potřebu prchnout, spíše se odtáhnout, abychom se zdroji hnusu co nejvíce vzdálili. Zároveň hovoří o možném vyvolání zhnusení prostřednictvím nějakého nechutného zvuku (Kolnai 1998: 588-589). Toto tvrzení lze názorně potvrdit i v povídce, která je předmětem této práce. V části, kde neznámé monstrum napadne nebohého, už tak polomrtvého a žalem a strachy šíleného farmáře, Lovecraft popisuje zvuk, který napadení doprovází, jako mimořádně odporný.

“Indubitably there was a sort of heavy dragging, and a most detestably sticky noise as of some fiendish and unclean species of suction.”³

V mnoha Lovecraftových povídkách je proces rozkladu přímo jedním z úhlavních prvků – mimo Barvu z kosmu hraje důležitou roli např. v povídce Chladný vzduch, kde se hlavní postava v bytovém domě spřátelí s lékařem, který je však tělesně po smrti a musí proto v bytě „žít“ pouze v chladném prostředí. Pravda o jeho stavu vyjde najevo, když se mu pokazí chladicí zařízení a proces rozkladu jeho těla, který se do té doby snažil zadržovat, se během několika hodin plně rozvine a jeho tkáň se rozpustí.

³LOVECRAFT, Howard Phillips. The colour out of space. In: The Complete Fiction of H. P. Lovecraft. 1. New York, USA: Chartwell Books, 2016, s. 637-661. ISBN 978-0-7858-3420-5.

„Podivná temná a slizká stopa vedla z otevřených dveří koupelny ke vchodu do předsíně a odtud k psacímu stolu, u něhož se utvořila strašlivá kalužina. Něco bylo poslepu naškrábáno tužkou na kousku papírů, odporně zamazaném, jakoby od drápů, jež naposledy přejížděly přes chvatně psaná slova. Stopa dále vedla k pohovce a tam neodvratně končila.“⁴

Výjimkou není ani *Barva z kosmu*, kde podivný barevný tvor z vesmíru, podle Fischera nejzvláštnější a nejnepochopitelnější monstrum, které Lovecraft ve své próze stvořil, vyvolává hrůzu nejen svým vzezřením, ale i chováním a účinkem na okolní prostředí a živé bytosti. Pro Lovecraftova díla je typické využití popisu prostředí k navození atmosféry. V tomto případě se na první pohled normální prostředí začne pod vlivem (do té doby neviditelné) vesmírné bytosti měnit.

Celý proces je zprvu popisován jako otrava, kdy ovoce a zelenina hořknou, rostliny bují v podivných barvách a proporcích a kravám se kazí mléko. Níže předkládám autorův popis podivnosti rostlin v okolí farmy:

„Když totiž Stephen Rice projížděl ráno kolem Gardnerovy farmy, všiml si, že v blátě u kraje lesa přes cestu vyrašil čertův zub. Jakživ tak vysoký porost áronu neviděl, a rostliny byly tak prapodivně zbarvené, že se to ani popsat nedalo. Vypadaly nestvůrně a podivně páchly, takže i koně frkali odporem, a Stephen ten zápach nedovedl k ničemu přirovnat.“⁵

Postupně ‚otrava‘ napadá i lidi a zvířata žijící na farmě. Celý proces pak přechází do rozkladu, rozpadu a hniloby, kdy se v posledním stadiu podivné nemoci těsně před smrtí zasažená zvířata začnou drolit a rozpadat se. Všechno organického původu na farmě se rozkládá, jak neznámý vetřelec vysává sílu k životu. Níže uvádím příklad právě takového procesu rozkladu, který postihl drůbež a další zvířata na farmě:

„V té době dolehla pohroma také na domácí zvířata. Drůbež zešedla a velice rychle pomřela, vyschlé maso odporně páchlo a nedalo se jíst. Prasata nepřiměřeně ztloustla a začala se ošklivě měnit po těle. Ani jejich maso pochopitelně nebylo k užitku a Nahum se ocitl v koncích s rozumem. Žádný venkovský zvěrolékař by na jeho farmu nevkročil a městský veterinář z Arkhamu rovnou prohlásil,

⁴LOVECRAFT, Howard Phillips. Chladný vzduch. In: *Volání Cthulhu: Příběhy a novely z let 1927-1930*. 1. Praha, ČR: Plus, 2011, s. 7-18. ISBN 978-80-259-0014-1.

⁵LOVECRAFT, Howard Phillips. Barva z kosmu. In: *Volání Cthulhu 2: Příběhy a novely z let 1927-1930*. 1. Praha, ČR: Plus, 2012, s. 98-99. ISBN 978-80-259-0115-1. Přeložil František Jungwirth.

že je naprosto bezradný. Vepři zešedivěli, zchatrněli, a ještě než přišla smrt, doslova se rozpadali na kusy, přičemž se jim prapodivně deformovaly oči a rypáky.“⁶

Nakonec rozpad a rozklad postihne i pana Gardnera a jeho manželku, když je zmíněný vetřelec z vesmíru napadne a vysaje z nich poslední zbytky života a sil. Pan Gardner ještě stihne říct svá poslední slova, nicméně se už při tom pomalu rozpadá:

„Proměna se musela udát v poslední půlhodině, a přece už rozpad i šedivění daleko pokročily, Celý trup příšerně zchatrněl a odlamovaly se z něj vysušené kusy; Ammi nenašel tolik síly, aby se té bídě dotkl, a jen v hrůze zíral na znetvořenou karikaturu v místě, kde dříve vídal lidskou tvář. „Co to bylo, Nahume — co to bylo?“ A z rozpraskaných, oteklých rtů se Nahumovi chraplavě vydrala poslední slova.“⁷

Už jen z uvedených příkladů lze vyčíst, že je hnus a rozklad v této povídce důležitým prvkem.

⁶ LOVECRAFT, Howard Phillips. Barva z kosmu. In: *Volání Cthulhu 2: Příběhy a novely z let 1927-1930*. 1. Praha, ČR: Plus, 2012, s. 104-105. ISBN 978-80-259-0115-1. Přeložil František Jungwirth.

⁷ LOVECRAFT, Howard Phillips. Barva z kosmu. In: *Volání Cthulhu 2: Příběhy a novely z let 1927-1930*. 1. Praha, ČR: Plus, 2012, s. 111. ISBN 978-80-259-0115-1. Přeložil František Jungwirth.

2. Překladaatelé

2.1. František Jungwirth

František Jungwirth byl překladatelem z angličtiny a polštiny. Byl nucen odejít ze studií na Vysoké škole politické a sociální v Praze, a po práci v zahraničním obchodu a svobodném povolání působil v několika nakladatelstvích. V oblasti anglických překladů proslul především převodem anglické a americké literatury, např. díla Williama Faulknera (Databáze knih)⁸. Nejvíce se věnoval detektivnímu žánru (Databáze obce překladatelů)⁹.

2.2. Milan Žáček

Milan Žáček (1974) absolvoval studium na Univerzitě Palackého v Olomouci, v oboru anglistiky a hispanistiky. Specializuje se na překlad žánru fantasy, v mimořádné oblibě překládá díla hororového žánru. Mimo fantastické tituly překládá i romány a literaturu pro mládež (XB1 2018)¹⁰.

Kromě Lovecraftových povídek přeložil několik hororových titulů známého spisovatele Stephena Kinga, například Zelená Míle, Tommyknockeri nebo Danse Macabre – Svět hororu (Databáze knih)¹¹.

2.3. Překlad Barvy z kosmu

František Jungwirth Barvu z kosmu přeložil v roce 1991 a přeložená povídka se v pozdějších letech dočkala zařazení do novějších sborníků Lovecraftových povídek. Mezi jedny z nejnovějších se řadí Volání Cthulhu: Příběhy a novely z let 1927-1930, který byl vydán v roce 2012 nakladatelstvím Plus (pod záštitou Albatros Media). Tento sborník a jeho ostatní pokračování krom široce známých povídek jako *Barva z Kosmu* či Volání Cthulhu obsahují i Lovecraftova méně známá díla. Žáčková verze byla dokončena v roce 2014 a v roce 2020 vydána ve sborníku povídek pod nakladatelstvím Carcosa.

⁸ František Jungwirth: Životopis. *Databáze knih* [online]. c2008-2022 [cit. 2022-08-10]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/frantisek-jungwirth-43862>

⁹ Dostupné z: <http://databaze.obceprekladatelu.cz/databaze/J/JungwirthFrantisek.htm>

¹⁰ Tilcer, Roman. 2018. Tváře překladu 06: Milan Žáček. XB-1. Dostupné z: <https://www.casopisxb1.cz/aktuality/tvare-milan-zacek/>

¹¹ Milan Žáček: *Knihy*. [online]. c2008-2022 [cit. 2022-08-10]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/prekladatele/milan-zacek-26>

2.4. Gramatická ekvivalence podle Knittlové

Mezi angličtinou a češtinou existuje mnoho rozdílů na základě systému daných jazyků. Aby překlad působil v cílovém jazyce přirozeně, je logické, že se musí přizpůsobit systému cílového jazyka. V případě, kdy tak překladatel neučiní, hrozí, že bude výchozí text do cílového jazyka převeden sice obsahově správně, ale systémově zamrzne v prvcích výchozího jazyka a nebude působit přirozeně. Podrobně formální rozdíly mezi angličtinou a češtinou představuje a popisuje Knittlová (2000).

Kupříkladu má angličtina podle Knittlové tendenci využívat víceslovné výrazy, zatímco čeština obvykle využívá kratší, i když poznamenává, že čeština někdy naopak musí užít delšího výrazu než angličtina (Knittlová 2000:36).

Velkým rozdílem se nevyhneme ani na gramatické úrovni, kde se angličtina od češtiny liší především množstvím slovesných časů. Další odlišnosti se mohou vyskytnout v kategoriích rodu nebo vidu. Zejména kategorie vidu může při překladatelském procesu působit překladateli mnohé problémy. „V češtině je v podstatě každé sloveso svou morfológickou strukturou buď dokonavé nebo nedokonavé, kdežto v angličtině je pouze průběhový tvar příznakový v tom, že jím mluvčí děj aktualizuje, soustřeďuje pozornost na průběh děje...“¹²

Překladatel se v případě nesprávné interpretace gramatické kategorie může dostat do potíží a danému úseku v textu přiložit jiný význam, než ve VT. Podle Knittlové se překladatelé nejčastěji dostávají do problémů při překladu časů, které čeština postrádá (Knittlová 2000:93). Při nesprávné interpretaci pak může dojít k pozměnění významu.

2.4.1. Změna jmenného tvaru na slovesný

Na úrovni gramatické ekvivalence nesmí být zapomenut systémový rozdíl v souvislosti s tvary sloves. „Větné kondenzory jsou v angličtině běžné, což souvisí s jejím nominálním charakterem, hutností a ekonomičností vyjadřování. Čeština naopak používá

¹² KNITTLOVÁ, Dagmar. K teorii i praxi překladu. 2000. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2000, str. 92. ISBN 80-244-0143-6.

na místě infinitivních, gerundijních a participiálních čili tzv. nominálních tvarů raději určitých tvarů slovesných, ...“¹³

Větné kondenzory jsou v angličtině užívány zcela běžně jako spojovací výrazy, proto je na místě otázka, jakou logickou spojitost chtěl autor VT prostřednictvím větného kondenzoru prezentovat. Proto se tak překladatelé často dostávají v souvislosti s touto otázkou do úzkých a musí se snažit přesně odhadnout význam, aby zároveň celkové vyznění textu odpovídalo žánru textu (Knittlová 2000:95). Kupříkladu by bestseller z řad thrillerů přeložený do češtiny vyzníval poněkud nepřirozeně, kdyby v něm překladatel ponechal přílišné množství spojovacích výrazů.

¹³ KNITTLOVÁ, Dagmar. K teorii i praxi překlada. 2000. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2000, str. 94-95. ISBN 80-244-0143-6.

3. Cíle práce a metodologie

Než jsem tuto práci začala psát, musela jsem se důkladně zamyslet nad tím, která kniha/novela/povídka by byla vhodná jakožto předmět zkoumání, tzn. která by oplývala zajímavými aspekty, které by stály za prostudování. Rovněž muselo existovat více verzí překladů od různých autorů, které by byly vhodné pro zvolenou porovnávací analýzu. Tyto podmínky povídka *Barva z kosmu* splňuje.

Nejprve jsem si přečetla překladovou verzi Františka Jugwirtha, která se mi ze subjektivního hlediska velmi líbila, především tím, že mě dokázala dokonale vtáhnout do děje a běhal mi z ní mráz po zádech (což bylo ostatně jejím účelem). Když jsem později objevila překlad Milana Žáčka, byla jsem zvědavá, zda se bude tomu Jugwirthovu podobat či jestli se od něj bude výrazně lišit. Při čtení jsem došla k názoru, že zde platí druhá možnost – určité úseky na mě působily velmi rušivě, a tak jsem z povídky necítila hrůznou atmosféru, kterou mi úspěšně předal první překlad.

Při provedení předběžné analýzy jsem vytyčila několik prvků, kterými se podle mě Žáčkův překlad výrazně odlišuje od toho Jugwirthova. Tyto aspekty budou předmětem mého zkoumání v analytické části. Rovněž jsem při tomto procesu vytvořila několik hypotéz, které následně ověřím. Také v analytické části dám prostor některým výrazným rysům povídky (a Lovecraftových děl obecně) a prozkoumám, zda je oba překladatelé vcelku či alespoň z části zachovali.

Při předběžné analýze jsem vytvořila následující hypotézy:

Hypotéza č. 1: Žáček použil minimálně pět odlišných termínů než Jungwirth, co se chemických a botanických termínů týče.

Hypotéza č. 2: Žáčkův překlad využívá při překladu infinitivů a gerundií především neurčité slovesné tvary a podstatná jména (či nominální fráze), zatímco Jungwirth používá častěji určité slovesné tvary.

Hypotéza č. 3: Žáček používá opakované výrazy krátce po sobě ve více případech než Jungwirth.

Hypotéza č. 4: Žáček užívá více neobvyklých kolokací než Jungwirth.

Vzhledem k rozsahu povídky musím ve své práci aplikovat určitá omezení. U čtvrté hypotézy omezují analýzu na neurčité slovesné tvary, tedy infinitiv a gerundia.

Podobu předběžné analýzy, určení indikátorů a následné provedení analýz jsem převzala podle bakalářské práce Kristýny Luškové, která se v dané práci zabývala komparativní analýzou dvou překladů knihy *Lev, čarodějnice a skříň*¹⁴. Musím vymezit, že tato práce bude texty zkoumat primárně deskriptivně. V některých případech si ale dovoluji i krátké hodnocení týkající se použití zkoumaného prvku – jeho vhodnosti a funkčnosti, avšak tato hodnocení nebudou hlavním předmětem této práce a zmíním je pouze okrajově.

V analytické části práce budu využívat dvě zkratky: PV1 a PV2. Označení PV1 přiřazuji překladové verzi Františka Jungwirtha, označení PV2 pak připadá Milanu Žáčkovi.

3.1. Vysvětlení kritérií pro analýzu

Ještě před samotnou analýzou musím vysvětlit kritéria, kterými se v případě analýz a potvrzení/vyvrácení hypotéz budu řídit.

Kolokace

Podle Nového encyklopedického slovníku češtiny je *kolokace* „Smysluplná diskrétní kombinace, syntagma jazykových prvků lexikální povahy; je realizací a výsledkem splnění předpokladu jejich vzájemné kolokability...“ Rovněž podle něj kolokace není „náhodná kombinace postrádající význam a nebudovaná na kompozičnosti,¹⁵ ...“

Kolokace se mohou dělit na:

- 1) Kolokace ustálené
 - a) Pravidelné/termínové kolokace
 - b) Nepravidelné/idiomatické kolokace
- 2) Neustálené
 - a) Běžné kolokace
 - b) Individuální

¹⁴ Lušková si ve své práci jako parametry analýzy zvolila například zdrobněliny.

Lušková, Kristýna. *Komparativní analýza dvou překladů knihy Lev, čarodějnice a skříň od C. S. Lewise se zaměřením na překlad dětské literatury*. Olomouc 2020. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce: Mgr. Jitka Zehnalová, Dr.

¹⁵ Heslo ‚kolokace‘. Nový encyklopedický slovník češtiny. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/KOLOKACE>

Individuálním kolokacím se také říká autorské, neboť některé neustálené kolokace se mohou stát poznávacím znamením autora/autorky.¹⁶

Bakerová ke kolokacím poznamenává, že na ně „lze nahlížet jakožto na tendenci určitých slov pravidelně se spolu vyskytovat v daném jazyce“¹⁷. Podle Newmarka také může autor neobvyklou kolokaci ve svém textu použít, aby své čtenáře překvapil a uchvátil jejich pozornost (Newmark 1988:136).

Nicméně by si měl překladatel při interpretaci a překladu kolokací dávat pozor a nepřekládat je příliš věrně a doslovně. Podle Levého věrný překlad „jen výměnu jazykového materiálu a ostatní prvky směřující k jedinečnosti zachovává jako součást koloritu, často na úkor srozumitelnosti, tj. na úkor obecného významu.“¹⁸

Některé kolokace mohou být zvláštní také kvůli toho, že je jedno slovo z daného spojení málo frekventované. Některé výrazy, ač méně frekventované, jsou běžněji známé a nebrání porozumění, nicméně zejména starší výrazy a slova cizího původu mohou čtenáře v případě neznalosti mást a bránit mu v porozumění daného úseku textu. Jako kritérium pro málo frekventovaná slova mám na mysli frekvenci užívání do jednoho slova do milionu slov, podle frekvenčních kritérií Českého národního korpusu.

Způsob překladu kolokací také závisí na tom, jakou metodu překladu daný překladatel zvolil. Podle Newmarka se k běžným kolokacím staví naprosto stejně dvě metody překladu: komunikativní překlad a sémantický překlad (Newmark 1988:47).

Mezi sémantickým a komunikativním překladem existuje několik zásadních rozdílů, které se týkají typů textů, oprav chyb či myšlenkových procesů autora. Například sémantický překlad je obvykle užíván v expresivních textech, chyby autora musí být přeneseny i do CT (pokud mají expresivní hodnotu), elementy cizí kultury musí zůstat rovněž zachovány a obecně musí být elementy VT s expresivní hodnotou (například zvláštní kolokace) přeloženy do CT co nejvěrněji (Newmark 1988:47). Naproti tomu

¹⁶ Heslo ‚kolokace‘. Nový encyklopedický slovník češtiny. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/KOLOKACE>

¹⁷ Původní text: „Another way of looking at collocation would be to think of it in terms of the tendency of certain words to co-occur regularly in a given language.” BAKER, Mona. *In other words: a coursebook on translation*. Third edition. London: Routledge, Taylor & Francis Group, 2001, str. 47. ISBN 0-203-13359-5. Citace v češtině je autorským překladem.

¹⁸ L LEVÝ, Jiří. *Umění překladu*. 3. Praha: Ivo Železný, 1998, str. 114. ISBN 80-237-3539-X.

informativní texty bývají překládány metodou komunikativního překladu, kdy překladatel zeslabuje expresivitu výrazů či některé rovnou vynechává, kulturní prvky vysvětluje a opravuje případné chyby, které udělal autor VT (Newmark 1988:47).

3.1.2. Frekvence slov

„Frekvence vyjadřuje počet určitého jevu v celku (viz např. tabulku 2.3). Jazykové jednotky ve všech rovinách (slova, slabiky, fonémy, hlásky, písmena, slovesné časy, pády, typy vět apod.) se vyskytují v různém počtu, mají různou četnost. Využívání znalosti frekvence určitých jazykových jevů bylo vyvoláno zejména potřebami praxe...“¹⁹. Pro zaznamenání a vyhledávání frekvence slov pak vznikly frekvenční slovníky, které seřazují slova podle jejich frekvence a dalších kritérií (Sedlačíková 2012).

3.1.3. Odborné názvy

Odbornými pojmy zde myslím názvy chemikálií a rostlin, které byly v povídce hojně zmiňovány. V případě překladu odborných textů musí být překladatel mimořádně obezřetný a jakoukoliv nejasnost si dohledat. Kdyby totiž došlo k odchylce ve významu některého termínu, mohlo by to v některých případech mít fatální následky (např. chyby při překladu lékařského přístroje či zdravotního posudku pacienta). Ve zkoumané povídce však termíny nehrají tak velkou roli a slouží pouze jako součást popisu zvláštnosti vesmírného kamene a vliv, který má na okolní vegetaci. Budu tedy porovnávat rozdíly mezi termíny a krátce je komentovat.

3.1.4. Infinitivy a gerundia

Tyto tvary jsou typické především pro angličtinu, v češtině se vyskytují v menším množství.

Infinitiv patří mezi neurčité slovesné tvary, které ve své formě nevyjadřují číslo, čas, ani osobu. V češtině je obvykle tvořen příponou -t/ti či c/ci²⁰. V angličtině je pak

¹⁹ SEDLAČÍKOVÁ, Blanka. 2.3 Pojem „frekvence“. In: *Historie matematické lingvistiky*. Brno: Akademické nakladatelství CERM v Brně, 2012. ISBN 978-80-7204-815-1, pp. 28-48. Dostupné z: <https://dml.cz/handle/10338.dmlcz/402318>

²⁰ Heslo ‚infinitiv‘. Nový encyklopedický slovník češtiny. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/INFINITIV>

infinitiv většinou tvořen základním tvarem slovesa, který předchází předložka *to*. Infinitiv se někdy může vyskytnout i ve formě bez *to*²¹ (Cambridge Dictionary).

Gerundia jsou slovesné tvary, které končí příponou *-ing* a ve větě zastávají funkci předmětu či podmětu. Může se také vyskytovat v předložkové frázi²² (Purdue Online Writing Lab).

3.1.5. Opakování slov a frází

Opakováním slov a frází mám na mysli opakování v jedné větě či ve dvou větách následujících po sobě, které se vyskytuje ve VT.

²¹ Cambridge Dictionary. „Infinitive“. Cambridge University Press: Cambridge. [cit. 2022-08-2] Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/infinitive>

²² *Gerunds* [online]. West Lafayette: Purdue University, c2022 [cit. 2022-08-05]. Dostupné z: https://owl.purdue.edu/owl/general_writing/mechanics/gerunds_participles_and_infinitives/index.html

4. Praktická část

4.1. Analýza č. 1: názvy z oblasti chemie a botaniky

Předmětem této analýzy jsou odlišnosti ve využití chemických a botanických pojmů, které se vyskytují v PV1 a PV2. Tyto rozdíly byly v předběžné analýze stanoveny jako výrazný prvek textu, neboť chemikálie byly v povídce využity k demonstrování nepřirozených vlastností vzorku meteoritu, a rostliny figurovaly jako jedny z prvních indikátorů „otravy“ barvou z kosmu. V některých cizích názvech se Překladová verze 2 shoduje s Překladovou verzí 1.

4.1.1. Chemické názvy

V Tabulce 1 pro porovnání předkládám celkem 14 chemických pojmů z VT, PV1 a PV2, které jsem během analýzy zkoumala:

Tabulka 1

	VT	PV1	PV2
1.	occluded gases	plyny	okludované plyny
2.	the borax bead	kulička boraxu	boraxová zkouška
3.	oxy-hydrogen blowpipe	kyslíko-vodíkový plamen	kyslíkovodíkový plamen
4.	reagents	činidla	činidla
5.	hydrochloric acid	kyselina solná	kyselina chlorovodíková
6.	nitric acid	kyselina dusičná	kyselina dusičná
7.	aqua regia	lučavka královská	lučavka královská
8.	ammonia	čpavek	čpavek
9.	caustic soda	natron	sodný louh
10.	alcohol	líh	líh
11.	ether	éter	éter
12.	carbon disulphide	sírouhlík	sírouhlík
13.	alkaline phosphates	alkalické fosfáty	alkalické fosforečnany
14.	carbonates	uhličitany	uhličitany

Dohromady jsem objevila mezi oběma verzemi 5 odlišností názvů. Pro přehlednost je předkládám v tabulce 2 níže:

Tabulka 2

	VT	PV1	PV2
1.	occluded gases	plyny	okludované plyny
2.	the borax bead	kulička boraxu	boraxová zkouška
5.	hydrochloric acid	kyselina solná	kyselina chlorovodíková
9.	caustic soda	natron	sodný louh
13.	alkaline phosphates	alkalické fosfáty	alkalické fosforečnany

V příkladu č. 1 je rozdíl pouze nepatrný. „Okludované“²³ plyny jsou plyny, které jsou v něčem uzavřené, v tomto případě v hornině meteoritu. Žáček použil přesný ekvivalent daného slovního spojení, Jungwirth v tomto případě použil zobecnění.

V příkladu č. 2 Jungwirth použil „kuličku boraxu,“ zatímco Žáček se odprostil od tvaru materiálu a zobecnil danou frází na „boraxovou zkoušku“.

V příkladu č. 5 Žáček použil pouze jiný název pro kyselinu chlorovodíkovou, takže drobný rozdíl nemá v tomto případě velký význam.

V příkladu č. 9 může být „natron“ zastaralým názvem pro sodík, a nebo také jiným názvem pro solný hydroxid. „Louh“²⁴ pak znamená obvykle hydroxid, tedy v případě solného louhu se jedná o hydroxid solný. Tento malý rozdíl opět nemá na porozumění žádný vliv.

V příkladu č. 13 rovněž není mezi oběma názvy téměř žádný rozdíl. Jungwirth použil výraz „fosfáty“²⁵, což je však jen jiný název pro „fosforečnany,“ které ve své překladové verzi použil Žáček.

²³ Přesná definice na internetovém Velkém lékařském slovníku. Okludovat. In: *Velký lékařský slovník* [online]. Impressum, c1998-2022, c1998-2022 [cit. 2022-08-2]. Dostupné z: <https://lekarske.slovníky.cz/pojem/okludovat>

²⁴ Definice z internetového slovníku Lingea. „Louh“. In: Lingea. Dostupné z: <https://www.nechybujte.cz/slovník-soucasne-cestiny/louh>

²⁵ Definice z internetového slovníku Lingea. „Fosfát“. In: Lingea. Dostupné z: <https://www.nechybujte.cz/slovník-soucasne-cestiny/fosfát?>

4.1.2. *Názvy rostlin*

V tabulce 3 následně předkládám všechny příklady z oblasti rostlin, které jsou použity v popisu prostředí a procesu rozkladu:

Tabulka 3

	VT	PV1	PV2
1.	apples	jablka	jablka
2.	pears	hrušky	hrušky
3.	melons	melouny	melouny
4.	tomatoes	rajčata	rajčata
5.	skunk-cabbage	čertův zub/áron	skunkovka páchnoucí
6.	saxifrage	lomikámen	lomikámen
7.	Dutchman's breeches	srdcovky	srdcovky
8.	bloodroots	krevnice	krevnice kanadské
9.	maple	javor	javor
10.	asters	astry	astry
11.	goldenrod	zlatobýl	celík
12.	roses	růže	růže
13.	zinnias	cínie	cínie
14.	hollyhocks	proskurníky	proskurníky
15.	hedge-mustard	rybíz	hulevník lékařský

Po srovnání z tabulky lze vidět, že v případě botanických názvů překladatelé rovněž nedělí mnoho rozdílů. Pro snazší orientaci předkládám tabulku 4, ve které spolu uvádím celkem čtyři příklady, ve kterých se řešení PV1 a PV2 liší:

Tabulka 4

	VT	PV1	PV2
5.	skunk cabbage	áron/čertův zub	skunkovka páchnoucí
8.	bloodroots	krevnice	krevnice kanadská
11.	goldenrod	zlatobýl	celík
15.	hedge mustard	rybíz	hulevník lékařský

V příkladu č. 5 lze pozorovat rozdíl u názvu „skunk cabbage“. Žáček jednu z rostlin, která se pod vlivem otravy půdy změnila, prezentuje jako skunkovku páchnoucí (tento název

také v textu představuje zvukomalebný prvek), zatímco Jungwirth ji představuje jako áron²⁶ nebo také čertův zub. Ve VT název rostliny odpovídá ekvivalentu, který pro něj zvolil Žáček „cabbage“ v PV2.

V příkladu č. 8 Žáček použil celý název rostliny, zatímco Jungwirth ji zobecnil na pouze „krevnice“.

V příkladu č. 11 se nejedná o velký rozdíl. Zlatobýl obecný je běžně nazýván také jako celík²⁷ zlatobýl, jde zde tedy pouze o využití dalšího názvu pro tutéž rostlinu a nedochází k významovému posunu.

V příkladu č. 15 dochází k značnému rozkolu, co se týče druhu rostliny. „Hedge mustard“, neboli „hulevník lékařský“ je plevel, který se s výjimkou střední a jižní Afriky vyskytuje po celém světě (GRIN Taxonomy for Plants). Proto je na místě otázka, proč se Jungwirth tak vzdálil druhu rostliny. Předpokládám, že chtěl cílovým čtenářům PV1 více přiblížit CT, a proto se rozhodl pro nahrazení rostliny, jejíž název běžnému čtenáři nic neřekne, jinou rostlinou, kterou většina zná a může být pěstována i na farmě.

4.1.3. Shrnutí

Jak v případě chemického názvosloví, tak i botanických názvů lze vidět, že mezi PV1 a PV2 není mnoho rozdílů. U názvů rostlin se Žáčková řešení od Jungwirthových liší v pěti případech, u názvů chemických látek jen ve čtyřech případech. Většinou jde o rozdíly nepatrné a nemají za následek velký významový posun. Dohromady je rozdílů mezi oběma verzemi celkem devět. Hypotéza č. 1 je tedy platná.

²⁶ Na první pohled se může zdát, že jde o značný významový posun (ačkoliv v tomto případě nedůležitý). Rostlina je však z čeledi „áronovitých“, proto je pochopitelné, proč Jungwirth v PV1 zvolil název „áron“.

²⁷ Další informace k dané rostlině naleznete na webových stránkách Serafin: https://serafinbyliny.cz/herbar/bylinkar_2/celik-zlatobyl_181

4.2. Analýza č. 2: Neobvyklé kolokace a méně frekventovaná slovní zásoba

V Žáčkově překladu se stejně jako ve VT místy vyskytují nezvyklé kolokace slov. Některé zvláštní kolokace se v literatuře ustálily, např. „mezi jehličnany vykukovala i jedna břízka“, avšak některé kolokace v tomto textu jsou natolik neobvyklé, že si zaslouží větší pozornost.

Například v části, kde je popisováno, že voda ze studny už nebyla pitná, je řečeno, že získala „ohavnou pachut“, která se nedala označit přímo za smrdutou nebo slanou...“. Pachut obvykle bývá spojována se čtyřmi základními chutěmi, nikoliv s čichovými dojmy. Dále se pak v části, kdy nehmotná nestvůra napadne farmáře Nahuma, objevuje kolokace „lepkavý zvuk“, jenž je také značně neobvyklá. Lepkavost obvykle bývá poznatelná hmatem, nikoliv sluchem.

Následně se v ději jen o chvíli později, kdy Nahum zachraptí svá poslední slova, se nachází další neobvyklé slovní spojení, a to „rozštěpené, vypouklé rty sotva zvládly zaskřehotat poslední odpověď“ (Žáček 2014). Rty samy o sobě skřehotat nedokážou, veškeré zvuky vycházejí z hrdla. Přijatelnější by byla varianta „Nahum sotva zvládl zaskřehotat poslední odpověď.“ Jungwirth použil obraznější popis, který znázorňuji v tabulce níže.

Všechny zmíněné zvláštní kolokace, které jsem v PV2 objevila, se rovněž nacházejí ve VT. V tabulce 5 srovnávám celkem 32 příkladů původních znění kolokací s překladatelskými řešeními v PV1 a PV2:

TABULKA 5

	VT	PV1	PV2
1.	miasmal odour	nepříjemný pach	miazmatický puch
2.	realms of matter	Jiné říše a vesmíry	hájemství hmoty
3.	specious lusciousness	ovoce vypadalo skvostně	mámivá bujnost
4.	stealthy bitterness and sickishness	odporná nahořklá pachut'	kradmá hořkost a neduživost
5.	sane wholesome colours	nikde nic nezůstalo přirozeně zbarvené	příčetná, spořádaná barva
6.	hectic and prismatic variants	palčivé odstíny	hectické a prizmatické varianty
7.	chromatic perversion	stále zrudnější barevné varianty	chromatická zvrácenost
8.	it had an evil taste that was not exactly <u>fetid</u> nor exactly salty, ...	měla nelibou chuť, i když vyloženě <u>nepáchla</u> ani nebyla slaná, ...	...ohavnou pachut', která se nedala označit přímo za <u>smrdutou</u> nebo slanou...
9.	the swine began growing grey and <u>brittle</u>	vepři zchatněli	prasata před smrtí zšedla, <u>zkřehla</u>
10.	prowling things	hlodavec	<u>kradmá šelma</u>
11.	vines falling in brittle wreckage	chatrné, zlámané šedivé úponky popínavých rostlin	šlahouny popínavých rostlin snášející se v <u>křehkém zmaru</u>
12.	the grey brittle death	kosti obou hochů byly šedivé a snadno se lámaly	šedá, křehká smrt
13.	sticky noise	odporné srkání	lepkavý zvuk
14.	...the cleft, bulging lips were just able to crackle out a final answer.	A z rozpraskaných, oteklých rtů se Nahumovi chraplavě vydrala poslední slova.	...rozštěpené, vypouklé rty sotva zvládly zaskřehotat poslední odpověď.
15.	morbid vegetation	chorobně zbarvená vegetace	morbidní vegetace
16.	beam of ghastly miasma	neobvyklý odstín	kužel přízračného miazmatického svitu
17.	crazy vegetation	podivné jarní rostliny	nepříčetná vegetace
18.	well was belching forth	a teď se z té studny rozlévá do temné noci bledá, zlovonná zář	studna dávila

19.	they were twitching morbidly and spasmodically...	Trhavými, škubavými pohyby, jako při epileptickém záchvatu	morbidně a spasticky sebou trhaly
20.	miasmal brink	S těmi slunečními paprsky nad roubením něco nehrálo	miazmatický okraj
21.	riot of luminous amorphousness	beztvará rozlévající se zář	záplava světelné amorfности
22.	undimensioned rainbow of cryptic poison	jedovatá barva	duha záhadného jedu
23.	tricklings of fire	ohnivé jazyky	pramínky ohně
24.	eruptive cataclysm	proud záhadných jisker	explozivní kataklyzma nepřírozených jisker
25.	the great morbidity	ona obludnost	mohutná morbidnost
26.	cosmic frenzy	kosmické šílenství	kosmická zběsilost
27.	cosmic and unrecognisable chromaticism	kosmické zbarvení	kosmická a nepoznatelná chromatičnost
28.	weird stories of whispered magic	divoké, prapodivné historky, jež si bázkivě vyměňují	rezervoáry šeptaných kouzel
29.	breath from the skies	nebeské soustavy	dech z hvězd
30.	colour out of space	barva z vnějšího kosmu	barva z kosmu
31.	unformed realms of infinity	neuspořádané říše nekonečna	amorfní říše nekonečna
32.	brittle monstrosity	nestvůrně polámaná zrůda	křehká zrůda

Z celkem 32 vzorků neobvyklých kolokací z PV2 lze vyčíst, že se překladatel ve své verzi nechtěl příliš vzdalovat originálu a chtěl zachovat umělecký prvek textu. Jedním ze zvláštních prvků je tzv. synestezie²⁸, kterou použil autor VT, aby zdůraznil podivnost situací v příběhu. Lze ji vidět např. u příkladu *lepkavý zvuk*. Mnoho ze zvláštních kolokací má zřejmě právě uměleckou funkci.

V některých kolokacích byla použita cizí slova, která běžným čtenářům mohou ztěžovat pochopení a mohla by snadno být nahrazena běžněji používanými. Např. Žáček užil při popisu Ammiho chalupy spojení *miazmatický puch*, které většině čtenářů nic neříká.

²⁸ Podle Ústavu českého jazyka a teorie komunikace je synestezie „způsob vnímání, kdy určitý vjem vyvolává vjem jiný, který není reálně přítomen...“ Ústav českého jazyka a teorie komunikace. „Synestézie“. Univerzita Karlova: Praha. Dostupné z: <https://ucjtk.ff.cuni.cz/veda-a-vyzkum/synestezie/>

Překladatel se v tomto případě přesně držel původního znění povídky, neboť ve všech případech, kdy se v textu vyskytlo slovo *miasma* či její obdobný tvar, použil doslovný ekvivalent. Nicméně je tento výraz velmi slabě frekventován. Frekvence výskytu slova *miasma* je podle Českého národního korpusu na stupnici od jedné do pěti (od nízké po vysokou frekvenci) na prvním stupni, tedy na tom nejnižším, a jde o slovo užívané převážně v beletrii.²⁹ Pro přívlastek vytvořeného z tohoto slova, tedy miazmatický, dokonce na korpusu záznam neexistuje. V tabulce 6 lze při porovnání originálu s PV1 vidět, že Jungwirth na těchto místech využívá pro češtinu přirozenější výrazy:

TABULKA 6

Originál	PV1
„...had begun to exude the faint <i>miasmal</i> odour...“	„...vydávalo slabý <i>nepříjemný</i> pach, ...“
„For this strange beam of ghastly <i>miasma</i> ...“	„Ten neobvyklý <i>odstín</i> , <i>jímž bylo světlo</i> vycházející přízračné jámy <i>zbarveno</i> , nespátřil poprvé.“
„...I know there was something wrong with the sunlight I saw above that <i>miasmal</i> brink.“	„Jsem si jist, že s těmi slunečními paprsky nad roubením něco nehrálo.“

Miasma a z ní vycházející slova jsou nepochybně poutavá, nicméně typičtější spíše pro angličtinu. Vzhledem k frekvenci užití v češtině lze předpokládat, že většina čtenářů neví, co tento výraz znamená, a tak jím mohou být zaskočení a mohou být nuceni si dohledávat jeho význam, což nepochybně narušuje čtivost textu. Z tohoto hlediska by se dalo říct, že je PV1 čtivější než PV2, jelikož jsou v ní užity obvyklejší kolokace a frekventovanější slovní zásoba.

Naproti tomu Jungwirth ve většině případů využil běžnějších kolokací. Pouze ve dvou případech se svým řešením přiblížil Žáčkovi. U příkladu 26 využil výraz *kosmické šílenství*, a v příkladu 30 pak k *barvě z kosmu* pouze přidal přídavné jméno a použil tedy výraz *barva z vnějšího kosmu*.

²⁹ Také se může vyskytnout i v oborové literatuře, avšak výskyt je zanedbatelně malý. Více údajů na stránkách Českého korpusu. „Miasma.“ Český národní korpus. Ústav Českého národního korpusu: Praha. Dostupné z: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/miasma>

4.2.1. Shrnutí analýzy č. 2

Při porovnání využití neobvyklých kolokací jsem zjistila, že Žáček využil celkem 32 zvláštních slovních spojení, zatímco Jungwirth z daných příkladů využil pouze dvě zvláštní kolokace. Hypotéza č. 2 je tedy platná.

4.3. Analýza č. 3: neurčité slovesné tvary

V této analýze se zabývám využitím vybraných neurčitých slovesných tvarů, tedy infinitivem a gerundiem. Z originálu jsem vybrala celkem 233 výskytů, načež je porovnávám se slovesnými tvary v PV1 a PV2.

4.3.1. První část: tvary infinitivu

Ve VT jsem objevila celkem 147 vzorků tvaru infinitivu. Následně jsem porovnala obě překladové verze, abych zjistila, v kolika případech byl infinitiv zachován i v CT a v kolika případech byl převeden na jiný slovesný tvar. Co se týče použití infinitivu v PV1, celkem v 55 případech byl infinitiv zachován. V tabulkách níže demonstruji několik příkladů infinitivu a jejich převedení do CT (infinitiv je v textu znázorněn podtržením):

Tabulka 7

VT	PV1
“The old folk have gone away, and foreigners do not like <u>to live</u> there. “	„Staří usedlíci se odstěhovali a cizinci zde <u>žít</u> nechtějí.“

Tabulka 8

VT	PV1
“All this the professors told Ammi as they paused at his door, and once more he went with them <u>to see</u> the stony messenger from the stars, though this time his wife did not accompany him.”	„Tolik vylíčili profesoři Ammimu, když se u něj zastavili, a on se s nimi <u>vydal</u> ještě jednou <u>podívat</u> na kamenného posla z hvězd, ačkoli jeho žena se k nim tentokrát nepřipojila.“

Tabulka 9

VT	PV1
“I did not wonder that the foreigners would not stay, for this was no region <u>to sleep in</u> .”	„Žádný div, že to lidi odjinud netáhlo se zde usadit, neboť to věru nebyla krajina, kde by člověk zatoužil <u>žít</u> .“

Tabulka 10

VT	PV1
“I shall be glad <u>to see</u> the water come. “	Jistě budu s radostí <u>přihlížet</u> , jak to údolí zaplavují spousty vod.

V celkem 45 případech se pak PV1 shoduje s použitím infinitivu s PV2. V tabulkách níže pro srovnání prezentuji několik takových případů:

Tabulka 11

VT	PV1	PV2
“Then I saw that dark westward tangle of glens and slopes for myself, and ceased <u>to wonder</u> at anything besides its own elder mystery.”	„Pak jsem na vlastní oči spatřil na západ od města ten odlehlý kout úzkých horských údolí a temných úbočí a pomalu jsem se přestával <u>divit</u> , jenom ta stará záhada mi dál vrtala hlavou.“	„Poté jsem na onen temný, západním směrem se táhnoucí propletenec strží a svahů popatřil vlastníma očima a přestal jsem <u>podivovat</u> všemu vyjma jeho letitého tajemství.“

Tabulka 12

VT	PV1	PV2
“The labour tired him more than it had in other years, and he felt that age was beginning <u>to tell</u> on him.”	„Práce ho tentokrát zmáhala víc než v předchozích letech a cítil, že se už nejspíš začíná <u>hlásit</u> stáří.“	„Práce ho však vyčerpávala více než v předešlých letech a cítil, že se na něm začíná <u>podepisovat</u> stáří.“

Tabulka 13

VT	PV1	PV2
“It might be a good idea <u>to analyse</u> it.”	„Rozhodně se musí <u>odebrat</u> vzorek a poslat na rozbor.“	Nebylo by od věci <u>podrobit</u> ji analýze.

Tabulka 14

VT	PV1	PV2
“There was no one but Ammi <u>to question</u> ; for Arkham people will not talk about the strange days, and all three professors who saw the aërolite and its coloured globule are dead. “	„Kromě Ammiho jsem nenašel nikoho, koho bych se mohl <u>ptát</u> . Lidé v Arkhamu o těch podivných dnech vůbec nemluví a ti tři profesoři, kteří meteorit a barevnou bublinu zkoumali, jsou už po smrti.“	„ <u>Vyptávat</u> jsem se mohl pouze Ammiho; neboť Arkhamští o prapodivných dnech hovořit nechtějí a všichni tři profesoři, kteří viděli aerolit a jeho barevnou kouli, jsou po smrti.“

Když se přesunu k analýze PV2, našla jsem celkem 77 příkladů, kdy byl infinitiv překladatelem zachován. Ve dvou případech se infinitiv ve zkoumané frázi vyskytoval dokonce dvakrát. V následujících tabulkách předkládám několik případů, kde byl v PV2 infinitiv použit a v PV1 překladatel využil jiného řešení:

Tabulka 15

VT	PV1	PV2
“And with this opening his husky voice sank low, while his body leaned forward and his right forefinger began <u>to point</u> shakily and impressively.”	„A tak se nakonec rozhovořil, ztišil svůj nakřáplý hlas, tělo nachýlil kupředu a své vyprávění provázel důrazně zdviženým ukazováčkem třaslavé pravice.“	„A po tomto úvodu ještě více klesl zastřeným hlasem, předklonil se a začal před sebe působivě <u>bodat</u> pravým ukazováčkem.“

Tabulka 16

VT	PV1	PV2
“They took it in an old pail borrowed from Nahum’s kitchen, for even the small piece refused <u>to grow</u> cool.”	„Ale ani ten kousek nevychladl, takže jej museli uložit do staré dížky, kterou si vypůjčili z Gardnerovic kuchyně.“	„Odesli jej ve starém vědru, které si vypůjčili z Nahumovy kuchyně, neboť i tak malý kousek odmítal <u>vychladnout</u> .“

Tabulka 17

VT	PV1	PV2
“He had come of late <u>to do</u> nothing but stare into space and obey what his father told him; and Ammi thought that his fate was very merciful.”	„Poslední dobou nejevil o nic zájem, pouze strnule zíral do prázdna a bez odmlouvání vždy vykonal, co mu otec přikázal.“	Poslední dobou si zvykl jen <u>civět</u> do prázdna a poslouchat otcovy pokyny; a Ammi měl za to, že osud k němu byl milosrdný.“

V mnohých příkladech navíc lze vidět, že se Žáček ve své překladové verzi poměrně věrně drží slovosledu z VT, a také vybírá ekvivalenty velmi podobné těm z původní povídky.

4.3.2. Shrnutí první části analýzy č. 3

Z celkem 147 příkladů infinitivu ve VT bylo v PV1 zachováno celkem 55, s tím, že 44 příkladů využil Jungwirth stejně jako Žáček. V PV2 bylo zachováno celkem 77 případů využití infinitivu, což je přibližně polovina případů. Žáček tedy v PV2 zachoval infinitiv ve větách/frázích o 22 případů více než Jungwirth v PV1. Hypotéza číslo 2 je tedy platná.

4.3.3. Druhá část analýzy č. 3

Při analýze VT jsem objevila celkem 99 případů, kdy autor použil gerundium. Překladaelé k většině z nich volili jiný přístup. V PV1 František Jungwirth přeložil gerundium jako určitý slovesný tvar celkem 61krát. V 17 případech použil infinitivní tvary. Dále v jednom případě použil trpný rod, zbytek přeložil jako infinitivní tvary. Nakonec celkem 20krát využil pro překlad podstatné jméno (či nominální frázi). V tabulkách níže předkládám několik příkladů překladatelských řešení v PV1:

Tabulka 18

VT	PV1
“Only with <u>persistent knocking</u> could I rouse the aged man, and when he shuffled timidly to the door I could tell he was not glad to see me.”	„Neodbytně <u>jsem bouchal</u> na dveře, až se mi starého muže podařilo vyburcovat, ale když se přišoural a otevřel, poznal jsem, že mě nevidí rád.“

V tabulce 18 lze vidět, jak Jungwirth v PV1 místo neurčitého tvaru využil určitý slovesný tvar (minulý čas) slovesa bouchat.

V tabulce 19 předkládám jediný příklad nahrazení gerundia ve VT trpným rodem v CT:

Tabulka 19

VT	PV1
„Nothing was emitted, and all trace of the thing vanished with <u>the puncturing</u> .“	„Nic z ní nevyšlo, a jakmile <u>byla proražena</u> , beze stopy zmizela.“

V tabulce 20 pak předkládám příklad nahrazení gerundia frází s infinitivem:

Tabulka 20

VT	PV1
The entire Gardner family developed the habit of stealthy <u>listening</u> , though not for any sound which they could consciously name.	Všichni Gardnerovi se naučili ostražitě <u>špicovat</u> uši, třebaže neuměli vysvětlit, na jaké zvuky čekají.

V tabulce 21 pak prezentuji jeden z případů, kdy se Jungwirth uchýlil k překladu gerundia prostřednictvím podstatného jména:

Tabulka 21

VT	PV1
Conjecture was vain; so after a futile attempt to find additional globules <u>by drilling</u> , the seekers left again with their new specimen...	Domněnka se však nepotvrdila a po několika marných pokusech odhalit <u>vrtáním</u> jiné barevné koule profesori se svým novým vzorkem zase odešli.

Naproti tomu Žáček používal určité slovesné tvary v menším množství, kdy jsem našla celkem 39 případů. Z neurčitých slovesných tvarů použil v 16 případech infinitiv, v jednom případě pak přechodník minulý. Co se týče nominálních konstrukcí, Žáček jich použil celkem 43. V tabulkách níže pak znázorňuji několik příkladů.

V tabulce 22 lze vidět využití určitého slovesného tvaru na místě gerundia:

Tabulka 22

VT	PV2
But the <u>shying</u> of the horses near Nahum's house had now become an acknowledged thing,...	Nicméně se již obecně tradovalo, že se u Nahumova domu <u>plaší</u> koně...

V tabulce 23 znázorňuji využití přechodníku:

Tabulka 23

VT	PV2
<u>Not knowing</u> just how he could best be launched on his tales, I feigned a matter of business...	<u>Netuše</u> , jak bych jej mohl nejlépe přimět započít s vyprávěním, předstíral jsem, že jsem přišel ve služební záležitosti...

V tabulce 24 prezentuji případ použití infinitivu:

Tabulka 24

VT	PV2
Conjecture was vain; so after a futile attempt to find additional globules by <u>drilling</u> ...	Domněnka se ukázala lichá; a tak po marném snažení <u>vyvrtat</u> další koule...

V tabulce 25 uvádím příklad, jak Žáček převedl gerundium do češtiny jako nominální konstrukci:

Tabulka 25

VT	PV2
Indubitably there was a <u>sort of heavy dragging</u> , and a most detestably sticky noise as of some fiendish and unclean species of suction.	Nepochyboval, že zdola slyší jakoby <u>vlečení nějakého těžkého objektu</u> a nadmíru nechutný lepkavý zvuk, snad jakési d'ábelské a nečisté sání.

4.3.4. Shrnutí druhé části analýzy č. 3

Z celkem 99 vzorků gerundia ve VT bylo do PV1 převedeno v 61 případech jako určité slovesné tvary, v 18 případech jako neurčité a ve dvaceti případech využil nominální fráze. Oproti tomu v PV2 bylo jako určité slovesné tvary převedeno pouze 39 vzorků, tedy o 22 méně, než tomu bylo v PV1. Dále byla do PV2 gerundia převedena jako nominální fráze v 43 případech a dále v 17 případech jako neurčité slovesné tvary.

4.3.5. Celkové shrnutí analýzy č. 3

V obou částech analýzy jsem zjistila, že Jungwirth v PV1 skutečně využívá výrazně více určitých slovesných tvarů než Žáček. Ze 147 vzorků infinitivních konstrukcí VT jich Jungwirth zachovává 55, zatímco Žáček celkem 77. U 99 vzorků gerundia jsem pak zjistila, že Žáček využil výrazně méně určitých slovesných tvarů než Jungwirth. Hypotéza č. 2 je tedy platná.

4.4. Analýza č. 4: opakování výrazů

4.4.1. Případy opakování u Žáčka

V původním znění povídky užívá Lovecraft v celkem 22 případech opakované výrazy, zřejmě za účelem zdůraznění nepatřičnosti či neobvyklosti. Jungwirth se na těchto místech opakování zdržel a užil jiných řešení, zatímco Žáček ve stejných případech opakování výrazů užívá. V Tabulce 26 předkládám opakované výrazy originálu, překladatelská řešení z PV2 a porovnávám, jak Žáček využil opakování ve všech případech, jako ve VT:

Tabulka 26

	VT	PV2
1.	French-Canadians <u>have tried it</u> , Italians <u>have tried it</u> , and the Poles have come and departed.	„ <u>Zkoušeli to</u> francouzští Kanaďané, <u>zkoušeli to</u> Italové, a Poláci přišli a odešli.“
2.	“It <u>was too much like</u> a landscape of Salvator Rosa; <u>too much like</u> some forbidden woodcut in a tale of terror. “	„ <u>Až příliš připomínala</u> malby Salvatora Rosy; <u>až příliš připomínala</u> zapovězené dřevoryty ilustrující nějaký hrůzostrašný příběh.“
3.	“The trees grew <u>too thickly</u> , and their trunks were <u>too big</u> for any healthy New England wood.”	„Stromy rostly <u>příliš</u> nahusto a jejich kmeny byly na zdravý novoanglický les jaksi <u>příliš</u> mohutné.“
4.	“There was <u>too</u> much silence in the dim alleys between them, and the floor was <u>too soft</u> with the dank moss and matings of infinite years of decay.”	„Ve stinných stromořadích panovalo <u>příliš</u> velké ticho a půda byla <u>příliš</u> rozbředlá vlhkým mechem a spleťmi nekonečných let hniloby.“
5.	“I knew it the moment I came upon it at the bottom of a spacious valley; for no other <u>name</u> could <u>fit</u> such a <u>thing</u> , or any other <u>thing fit</u> such a <u>name</u> .”	„Zjistil jsem to hned, jak jsem ně narazil na dně jednoho prostorného údolí; neboť žádné jiné <u>označení</u> by něco takového <u>nemohlo</u> vystihovat lépe a nic by <u>nemohlo</u> lépe odpovídat takovému <u>označení</u> .“
6.	“ <u>Relief</u> was all that he shewed; <u>relief</u> at the doom of the dark ancient valleys through which he had roamed all his life.”	„ <u>Patrná</u> na něm byla pouze <u>úleva</u> ; <u>úleva</u> z nadcházející zkázy temných věkovitých údolí, jimiž se toulal celý život.“
7.	“They were better under water now— better under water since the strange days.”	„ <u>Pod vodou jim bude líp</u> – od těch prapodivných dní <u>jim bude pod vodou líp</u> .“

8.	“ <u>Something</u> was taken away—she was being drained of <u>something—something</u> was fastening itself on her that ought not to be... “	„ <u>Něco</u> se jí odebíralo – <u>něco</u> se z ní odčerpávalo – <u>něco</u> se na ni upínalo, co by se upínat nemělo...“
9.	“ <u>Nothin’</u> ... <u>nothin’</u> ... the colour...”	„ <u>Nic</u> ... <u>nic</u> ... ta barva...“
10.	“No doubt the meteor had poisoned <u>the soil</u> , but the illness of persons and animals who had eaten nothing grown in <u>that soil</u> was another matter. “	„Nebylo pochyb, že <u>půdu</u> otrávil meteorit, ale nemoc lidí a zvířat, jež nepozřeli žádný výpěstek z této <u>půdy</u> , byla něco zcela jiného.“
11.	“Their deeds were so similar—and the fragments shewed that they had both suffered from the <u>grey brittle</u> death. Why was everything so <u>grey</u> and <u>brittle</u> ? “	„Počínali si velice podobně – a ostatky prokazovaly, že oba zemřeli toutéž <u>křehkou šedou</u> smrtí. Proč bylo všechno tak <u>šedé a zkrhlé</u> ?“
12.	“He had <u>said</u> so at the last— <u>said</u> it was the globule and the plants.”	„Nakonec to <u>řekl</u> – <u>řekl</u> , že to bylo podobné té kouli a těm rostlinám.“
13.	““ <u>It</u> come from that stone . . . <u>it</u> growed down thar . . . <u>it</u> got everything livin’ . . . <u>it</u> fed itself on ’em, mind and body . . . “	„Vyšlo to z toho kamene... rostlo tam dole... pozřelo to všecko živý... krmilo se to tím, duší i tělem...“
14.	... <u>it</u> got strong on ’em . . . <u>it</u> come from beyond, whar things ain’t like they be here . . . now it’s goin’ home. . . .”	„získalo to z nich sílu... přišlo to z neznáma, kde se věci maj jinak než u nás... teď se to vrací domů...“
15.	“ <u>This was no fruit</u> of such worlds and suns as shine on the telescopes and photographic plates of our observatories. <u>This was no breath</u> from the skies whose motions and dimensions our astronomers measure or deem too vast to measure. “	„ <u>Nebyl plodem</u> světů a sluncí, jež září do dalekohledů a na fotografické desky našich observatoří. <u>Nebyl to</u> dech z hvězd, jejichž pohyby a rozměry měří naši astronomové, ani těch, jež jsou dle nich ke změření příliš velké.“
16.	“ <u>Something terrible</u> came to the hills and valleys on that meteor, and <u>something terrible</u> —though I know not in what proportion—still remains.”	„Do kopců a údolí dopadlo s tím meteoritem <u>něco obludného</u> , a <u>něco obludného</u> – byť nevím, v jaké míře – v nich přetrvává.“

Po srovnání jsem zjistila, že Žáček nevyužívá opakování ve všech případech. Z 22 příkladů použil opakování 16krát. Ve zbylých šesti případech využívá synonym či opakovanou frázi vynechává. Tyto případy předkládám v tabulce 27:

Tabulka 27

	VT	PV2
17.	“When the harvest came there was not an animal surviving on the place, for the stock and poultry were dead and <u>the dogs</u> had run away. <u>These dogs</u> , three in number, had all vanished one night and were never heard of again.“	„V čase sklizně nežilo na statku už jediné zvíře, neboť dobytek a drůbež pomřeli a psi utekli. Všichni tři se vytratilí jedné noci a nikdo o nich už nikdy neslyšel.“
18.	“Something <u>was creeping</u> and <u>creeping</u> and waiting to be seen and felt and heard.”	„Kolem statku se něco plížilo a ploužilo a čekalo, až to někdo uvidí, uslyší a ucítí.“
19.	“The <u>death had come</u> to poor Thaddeus in his attic room, and <u>it had come</u> in a way which could not be told.”	„Chudáka Thaddea v jeho podkrovním pokojíku dostihla smrt, ale došlo k ní způsobem, jaký ani nelze vylíčit.“
20.	“Thad <u>was gone</u> , and now Merwin <u>was gone</u> . “	„Zmizel Thad, a teď byl pryč i Merwin.“
21.	“ <u>He had seen it</u> in the nasty brittle globule in that aërolite two summers ago, <u>had seen it</u> in the crazy vegetation of the springtime, and had thought <u>he had seen it</u> for an instant that very morning against the small barred window of that terrible attic room...”	„Spatřil ji už v oné ohavné křehké kouli v nitru aerolitu před dvěma lety, viděl ji v nepřičetné vegetaci zjara a domníval se, že ji na okamžik zahlédl i toho rána na pozadí malého zatlučeného okénka v děsivém podkroví...“
22.	„It was just a colour—but not any colour of our earth or heavens.“	„Byla to jen barevná šmouha – nicméně barvy, jež nemá místo na zemi ani na nebi.“

4.4.2. Srovnání s Jungwirthovými řešeními

V tabulce 28 porovnávám několik příkladů z tabulky 12 s jejich řešením v PV1:

Tabulka 28

	VT	PV1
1.	“The trees grew <u>too</u> thickly, and their trunks were <u>too</u> big for any healthy New England wood.”	„Stromy rostly hustě u sebe a jejich kmeny byly tak silné, že se druhé takové v lesích Nové Anglie nenajdou.“
2.	“There was <u>too</u> much silence in the dim alleys between them, and the floor was <u>too</u> soft with the dank moss and matings of infinite years of decay.”	„Na šerých stezkách mezi stromy vládlo neobvyklé ticho a změkklou půdu pokrýval vlhký mech a opadalé listí a jehličí, nános nesčetných let rozkladu.“
3.	“ <u>Relief</u> was all that he shewed; <u>relief</u> at the doom of the dark ancient valleys through which he had roamed all his life.”	„Naopak bylo zřejmé, jakou cítí úlevu, že ta chmurná prastará údolí, jimiž za svého života tolikrát procházel, už záhy zaniknou.“
4.	“ <u>This was no fruit</u> of such worlds and suns as shine on the telescopes and photographic plates of our observatories. <u>This was no breath</u> from the skies whose motions and dimensions our astronomers measure or deem too vast to measure. “	„ <u>Nepocházel</u> z žádného z těch světů a sluncí, jež září v našich teleskopech a na fotografických deskách v našich observatořích. <u>Nepřišel</u> z žádné z těch nebeských soustav, jejichž pohyby a velikost naši astronomové měří či je pro jejich nesmírnost ani měřit nesvedou.“

V prvním příkladu z tabulky Jungwirth opakovanou frází zcela vynechal, zatímco Žáček opakoval „až příliš připomínala...“

V druhém příkladu Jungwirth opět opakovanou frází zcela vynechal a nepatřičnost ticha v lese zdůraznil popisem ticha jako neobvyklého.

V třetím příkladu pak Žáček opět využil opakování výrazu, přičemž užil ekvivalentu výrazu z VT, zatímco Jungwirth tuto část převedl do CJ volněji.

Ve čtvrtém příkladu Jungwirth místo obsahově prázdnějšího „this was...“ využil obsahově specifičtějších sloves, přičemž nevyužil jedno stejné, ale naopak využil dvou synonym.

Dále pro porovnání řešení PV1 a frází, kde Žáček opakování také vynechal, předkládám tabulku 29:

Tabulka 29

	VT	PV1
1.	“When the harvest came there was not an animal surviving on the place, for the stock and poultry were dead and <u>the dogs</u> had run away. <u>These dogs</u> , three in number, had all vanished one night and were never heard of again.“	„V době další sklizně už na farmě nezůstala žádná zvířata, protože drůbež pomřela, brav i skot uhynul a <u>psi</u> utekli. <u>Psi</u> byli celkem tři, jedné noci všichni zmizeli a víc o nich nikdo neslyšel.“
2.	“Something <u>was creeping</u> and <u>creeping</u> and waiting to be seen and felt and heard.”	„Cosí se tu kolem číhavě plížilo, obcházel a čekalo, až nastane čas, aby se to projevilo naplno.“
3.	“The <u>death had come</u> to poor Thaddeus in his attic room, and <u>it had come</u> in a way which could not be told.”	„Ubohého Thaddeuse stihla v podkrovním pokoji smrt, a to za okolností, které jsou jednoduše nevypověditelné.“
4.	“Thad <u>was gone</u> , and now Merwin <u>was gone</u> .“	„Thad byl mrtvý a nyní zmizel i Merwin.“
5.	“ <u>He had seen it</u> in the nasty brittle globule in that aërolite two summers ago, <u>had seen it</u> in the crazy vegetation of the springtime, and had thought <u>he had seen it</u> for an instant that very morning against the small barred window of that terrible attic room...”	„ <u>Stejnou</u> barvu měla křehká bublina v meteoritu z loňského léta, <u>stejně</u> se zbarvily podivné jarní rostliny a Ammi byl přesvědčen, že <u>stejná</u> barva se mu dnes mihla před očima, když cosi na zlomek vteřiny zakrylo mřížované okénko v tom děsivém podkrovním pokoji, ...“
6.	„It was just a colour—but not any colour of our earth or heavens.“	„Nebylo to víc než <u>barva</u> — avšak <u>barva</u> nepodobná ničádné z <u>barev</u> na zemi či na nebi.“

V prvním případě se Jungwirth uchyluje k využití opakování. V druhém příkladu Jungwirth stejně jako Žáček využívá synonyma pro sloveso „plížit se“. V třetím příkladu Jungwirth nevyužil sloveso jako Žáček, ale zcela jej vynechal. Ve čtvrtém příkladu Jungwirth otevřeně konstatuje, že je Thaddeus mrtev, zatímco Žáček o něm řekl, že „zmizel“, ačkoliv již dříve v textu pojednával o jeho smrti.

V pátém případě Jungwirth opět využívá opakování, avšak neopakuje slovesnou frázi jako Lovecraft ve VT, ale využívá různé tvary a příbuzná slova výrazu „stejný“, pro stejný efekt zdůraznění, že Ammi už měl s „barvou“ mnoho co do činění.

V šestém případě se také objevuje opakování, týkající se stejného předmětu fráze jako ve VT.

Při porovnání s PV1 jsem následně zjistila, že Jungwirth obvykle místo opakování dané fráze obvykle vynechává, nebo používá synonyma. Nicméně se také v celkem 9 případech uchýlil k opakování. V šesti případech se v opakování shoduje s PV2, ve třech případech pak bylo opakování využito ve frázích, kde je Žáček nepoužil. V tabulkách níže prezentuji pár příkladů, kde bylo v PV1 opakování využito a kde se shoduje s PV2:

Tabulka 30

VT	PV1	PV2
“I knew it the moment I came upon it at the bottom of a spacious valley; for no other <u>name</u> could <u>fit</u> such a <u>thing</u> , or any other <u>thing fit</u> such a <u>name</u> .”	„Poznal jsem ji hned, jakmile jsem do rozlehlého údolí sestoupil; <u>nic jiného</u> vskutku nemohlo nést takové jméno, <u>pro nic jiného</u> by se takový název nehodil.“	„Zjistil jsem to hned, jak jsem ně narazil na dně jednoho prostorného údolí; neboť žádné jiné <u>označení</u> by něco takového <u>nemohlo</u> vystihovat lépe a nic by <u>nemohlo</u> lépe odpovídat takovému <u>označení</u> .”

Tabulka 31

VT	PV1	PV2
“They were <u>better under water</u> now— <u>better under water</u> since the strange days.”	„ <u>Bude líp</u> , když je zatopí — po těch podivných dnech to tak opravdu <u>bude líp</u> .“	„ <u>Pod vodou jim bude líp</u> – od těch prapodivných dní jim bude <u>pod vodou líp</u> .“

4.4.3. Shrnutí analýzy č. 4

Při této analýze jsem zjistila, že opakování slov a frází, které se vyskytuje už ve VT, rovněž v 16 z 22 případů využil Žáček a zřejmě se s přihlédnutím k původnímu znění snažil o úplné či částečné ekvivalenty. Naproti tomu Jungwirth opakování u daných příkladů užívá výrazně méně. Z celkem 22 příkladů užívá Jungwirth opakování slov či frází jen u 9 z nich. Hypotéza číslo 3 je tedy platná. Subjektivně však musím poznamenat, že ne vždy je třeba se opakování držet a daný prvek lze převést i kreativněji, než se přísněji držet obsahové formy VT.

5. Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo v rámci několika kritérií vyhodnotit překladatelská řešení obou překladatelů v oblasti kolokací, odborných názvů, a především neurčitých slovesných tvarů, a porovnat, který z překladů působí pro češtinu přirozeněji. V teoretické části jsem se zabývala autorem původního textu, zkoumanou povídkou a oběma překladateli. Zároveň jsem se snažila poukázat na důležitý rys Lovecraftovy tvorby, a zabývala jsem se gramatickou ekvivalencí, především v oblasti sloves.

Ve třetí kapitole jsem následně vytyčila kritéria, na kterých stavím analýzy překladů a na nichž jsem si také na počátku práce stanovila hypotézy, které jsem ověřovala:

Hypotéza č. 1: Žáček použil minimálně pět odlišných termínů než Jungwirth, co se chemických a botanických termínů týče.

Hypotéza č. 2: Žáčkův překlad využívá při překladu infinitivů a gerundií především neurčité slovesné tvary a podstatná jména (či nominální fráze), zatímco Jungwirth používá častěji určité slovesné tvary.

Hypotéza č. 3: Žáček používá opakované výrazy krátce po sobě ve více případech než Jungwirth.

Hypotéza č. 4: Žáček užívá více neobvyklých kolokací než Jungwirth.

Hypotéza č. 1 se ukázala být platná. Žáčková řešení v chemické oblasti se od Jungwirthových lišila v pěti případech, a co se týče názvů rostlin, odlišnosti jsem našla ve čtyřech případech. Odlišnosti v překladu odborných názvů mohou způsobit významové posuny a vytvořit tak závažný problém, např. v technickém textu či návodu k lékařskému přístroji si velké rozdíly ve významu překladatel nemůže dovolit. Vzhledem k tomu, že v této povídce odborné pojmy slouží pouze k popisu podivnosti meteoritu a rozkladu farmy, nebude mít pozměnění termínu velký význam, a naopak může být vítán, jako když se Jungwirth rozhodl místo hulevníku lékařského do příběhu vsadit rybíz, neboť běžní čtenáři se nejspíše s hulevníkem ještě nikdy neseťkali a uvítají tak výraz, který jim text přiblíží.

Hypotéza č. 2 se také ukázala být platná. Žáček se vesměs drží zvláštních výrazů a kolokací, které se vyskytují i ve VT. Došla jsem k názoru, že ačkoliv jsou tyto zvláštní kolokace výrazným prvkem stylu VT, je vhodnější je do češtiny převést za pomoci obecnějších výrazů, které využil Jungwirth. Neobvyklé kolokace s cizími názvy totiž mohou na čtenáře působit rušivě.

U hypotézy č. 3 jsem rovněž potvrdila její platnost. Jungwirth skutečně využívá určité slovesné tvary ve více případech než Žáček. Neurčité slovesné tvary jako infinitivy či gerundia bývají často využívány jako větné kondenzory v angličtině a v češtině jejich výskyt není zcela přirozený. Záleží ovšem na funkci a oblasti zaměření textu – neurčité slovesné tvary jako infinitivy nebo trpný rod se častěji vyskytují např. v odborných textech.

Závěrečnou hypotézu jsem také potvrdila. Žáček skutečně určité výrazy opakuje, zatímco Jungwirth jich užívá výrazně méně. Vzhledem k tomu, že většina opakovaných výrazů, které Žáček použil, se nachází i v anglickém originále jsem usoudila, že se Žáček více drží původní formy VT. Nemohu říct, že by šlo o špatný postup, jelikož dané opakování výrazů Žáček zřejmě považoval za výrazný autorský prvek, který je potřeba zachovat, nicméně jak ukázal ve své překladové verzi Jungwirth, není nezbytné jej zachovat doslovně.

Kdybych měla oba překlady zařadit podle zvolené metody, spadal by podle mě Žáčkův překlad do metody sémantického překladu, neboť věrně překládá zvláštní kolokace, které se vyskytují ve VT a celkově se snaží přenést formu VT do CT. Jungwirthova verze je pak podle mého názoru na hranici mezi sémantickým a komunikativním překladem, neboť umělecké prvky VT jako zvláštní kolokace a opakování zachovává v menším množství případů než Žáček.

Subjektivně mohu říct, že Jungwirthův překlad je čtivější a čtenářsky lépe srozumitelný. Ačkoliv se Žáček ve své překladové verzi snažil přenést umělecké prvky VT do CT, ne vždy se tyto prvky do češtiny hodí překládat téměř doslovně. Dle mého názoru tyto prvky v Žáčkově překladu může působit na čtenáře rušivě a snižovat tak schopnost porozumění danému úseku textu. Nicméně Jungwirth ne zcela zachoval umělecké prvky VT, které dodávaly originálu určitou poetičnost.

6. Summary

In this work I aimed at giving an insight into the short story *Colour out of space*, its author and the two translated versions, to compare the use specific elements of the text in both translation versions – unusual collocations, repeating of words and phrases, gerunds and infinitives, and chemical and botanical terms as well.

In the course of the third chapter, I presented certain criteria, which I have built my comparative analysis upon, and determined four hypotheses:

Hypothesis n. 1: Žáček had used at least five different botanical and five chemical terms.

Hypothesis n. 2: Žáček translates non finite verbs into mainly non-finite verb forms and nouns/nominal phrases, while Jungwirth's translation consists mainly of finite verb forms.

Hypothesis n. 3: Žáček repeats words and phrases in more cases than Jungwirth does.

Hypothesis n. 4: Žáček uses unusual collocations in more cases than Jungwirth does.

Hypothesis n. 1 turned out to be valid. I found that Žáček's chemical terms differentiated in five cases, and botanical terms differentiated in four cases. Misplacing one term for other during translation can cause grave problems, especially in texts on technology or healthcare. Thus, the translator cannot let slide big vast differences in meaning slide. However, in the short story *Colour out of space* the terms serve as indicators of strangeness and rotting only. Therefore, slight differences in meaning won't cause problems in this case. On the contrary, it might help the reader with understanding the text, for example the use of *currant* instead of *hedge mustard* in Jungwirth's translation may help Czech readers with comprehension, for they may not even know of the hedge mustard's existence.

Hypothesis n. 2 turned out to be valid. Žáček uses close equivalents of the strange collocations which appear in the original text. I believe that it is appropriate to translate the collocations into more vaguely known terms, as Jungwirth had done, even though the unusual collocations serve as a peculiar and specific element in the original text. The strangeness of these collocations (especially if used with foreign words) may confuse the Czech reader.

Hypothesis n. 3 turned out to be valid as well. Jungwirth had indeed used finite verb forms in more cases than Žáček did. Non-finite verb forms are typically used in English; they are less common in Czech, depending on the genre and function of the text. For example, infinitives or passive forms are more common in scientific texts.

The last hypothesis proved to be valid, too. Jungwirth repeats certain words and phrases in fewer cases than Žáček. I have come to the conclusion that Žáček has tried to keep close to the original form of the text, because I have found most of the cases of repeating in his version of translation in the original text as well. Based on the fact that Žáček may have claimed the redundancy of specific terms in Lovecraft's text to be an important element of Lovecraft's writing, I cannot say it was a bad decision. Nevertheless, the text will read just as well if the repeating of the words is gone, as Jungwirth had demonstrated.

If I were to say which method of translation the translators chose, I believe that Žáček used semantic translation, for he transferred the strange collocations from the original text to his version and tries to preserve the form of the original text. Jungwirth balances between the semantic and communicative method; that is because he used less strange collocations and repetition of words/phrases in fewer cases than Žáček did.

In subjective point of view, I dare say that Jungwirth's translation version is easier to read and the readers understand the text better. Although Žáček has tried to translate the artistic elements of the original text, translation proper is not always the right decision. In my opinion, these elements may again confuse the readers and make the understanding of the text more difficult. On the other hand, Jungwirth didn't manage to preserve as many of the artistic elements of the original as Žáček did.

7. Seznam použité literatury

2.4. Internetové slovníky a encyklopedie

Cambridge Dictionary [online]. „Infinitive“. Cambridge University Press: Cambridge. [cit.2022-08-2]Dostupné z:
<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/infinitive>

CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny [online]. „Kolokace“. Masarykova Univerzita: Brno [cit. 2022-08-16]. Dostupné z:
<https://www.czechency.org/slovník/KOLOKACE>

CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny [online]. „Infinitiv“. Masarykova Univerzita: Brno [cit. 2022-08-16]. Dostupné z:
<https://www.czechency.org/slovník/INFINITIV>

Český národní korpus [online]. „Miasma“. [cit. 2022-08-16]. Ústav Českého národního korpusu: Praha. Dostupné z: <https://www.korpus.cz/slovo-v-kostce/search/cs/miasma>

Lingea. „Fosfát“. Lingea s.r.o. [cit. 2022-08-2]. Dostupné z:
<https://www.nechybujte.cz/slovník-soucasne-cestiny/fosfát?>

Lingea. „Louh“. Lingea s.r.o. [cit. 2022-08-2]. Dostupné z:
<https://www.nechybujte.cz/slovník-soucasne-cestiny/fosfát?>

Velký lékařský slovník [online]. „Okcludovat.“ Impressum, c1998-2022, c1998-2022 [cit. 2022-08-2]. Dostupné z: <https://lekarske.slovníky.cz/pojem/okcludovat>

2.5. Primární zdroje

LOVECRAFT, Howard Phillips. The colour out of space. In: *The Complete Fiction of H. P. Lovecraft*. 1. New York, USA: Chartwell Books, 2016, s. 637-661. ISBN 978-0-7858-3420-5.

LOVECRAFT, Howard Phillips. Barva z kosmu. In: *Volání Cthulhu 2: Příběhy a novely z let 1927-1930*. 1. Praha, ČR: Plus, 2012, s. 88-125. ISBN 978-80-259-0115-1. Přeložil František Jungwirth.

LOVECRAFT, Howard Phillips. Barva z kosmu. In: *Barva z kosmu*. 1. Kroměříž, ČR: Carcosa, 2020, s. 71-104. ISBN 978-80-882-4341-0. Přeložil Milan Žáček.

2.6. Sekundární zdroje

BAKER, Mona. *In other words: a coursebook on translation*. Third edition. London: Routledge, Taylor & Francis Group, 2001. ISBN 0-203-13359-5

BORBA, John. The Sinking City review. In: *IGN* [online]. 2019 [cit. 2022-08-14]. Dostupné z: <https://www.ign.com/articles/2019/06/25/the-sinking-city-review>

FISCHER, Jens Malte. Produktivní hnus. In: LOVECRAFT, Howard Phillips. *Volání Cthulhu 2: Příběhy a novely z let 1927-1930*, str. 289-306. 1. Praha, ČR: Plus, 2012. ISBN ISBN 978-80-259-0115-1. Přeložil Ondřej Müller.

Gerunds [online]. West Lafayette: Purdue University, c2022 [cit. 2022-08-05]. Dostupné z: https://owl.purdue.edu/owl/general_writing/mechanics/gerunds_participles_and_infinitives/index.html

KÁLMÁN, Matolcsy. *Hungarian Journal of English and American Studies (HJEAS)* [online]. Centre for Arts, Humanities and Sciences (CAHS), University of Debrecen, 2012, 18(1/2), str. 151-159 [cit. 2022-08-14]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/43488466>

KASAVIN, Greg. *Call of Cthulhu: Dark Corners of the Earth Review* [online]. 2006 [cit. 2022-08-10]. Dostupné z: <https://www.gamespot.com/reviews/call-of-cthulhu-dark-corners-of-the-earth-review/1900-6148890/>

KNITTLOVÁ, Dagmar. *K teorii i praxi překladu*. 2000. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2000. ISBN 80-244-0143-6.

KOLNAI, Aurel. The Standard Modes of Aversion: Fear, Disgust and Hatred. *Mind*. Oxford, UK: Oxford University Press, 1998, **107**(427), str. 581-595.

LEVÝ, Jiří. *Umění překladu*. 3. Praha: Ivo Železný, 1998. ISBN 80-237-3539-X.

LOVECRAFT, Howard Phillips. Chladný vzduch. In: *Volání Cthulhu: Příběhy a novely z let 1927-1930*. 1. Praha, ČR: Plus, 2011, s. 7-18. ISBN 978-80-259-0014-1. Přeložil Václav Kajdoš.

LUŠKOVÁ, Kristýna. *Komparativní analýza dvou překladů knihy Lev, čarodějnice a skříň od C. S. Lewise se zaměřením na překlad dětské literatury*. Olomouc 2020. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce: Mgr. Jitka Zehnalová, Dr.

Milan Žáček: Knihy. [online]. c2008-2022 [cit. 2022-08-10]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/prekladatele/milan-zacek-26>

NEWMARK, Peter. *A textbook of translation*. New York, USA: Prentice Hall, 1988. ISBN 0-13-912593-0.

NEWMARK, Peter. Pragmatic translation and literalism. *TTR: traduction, terminologie, rédaction*, 1988, 1.2: 133-145.

Publication: Amazing Stories, September 1927. In: *Internet Movie Fiction Database*. c1995-2022 [cit. 2022-08-05]. Dostupné z: <http://www.isfdb.org/cgi-bin/pl.cgi?56665>

František Jungwirth: Životopis. *Databáze knih* [online]. c2008-2022 [cit. 2022-08-10]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/frantisek-jungwirth-43862>

Databáze obce překladatelů. František Jungwirth. [cit. 2022-08-05]. Dostupné z: <http://databaze.obecprekladatelu.cz/databaze/J/JungwirthFrantisek.htm>

GRIN Taxonomy for Plants. *Sisymbrium officinale (L.) Scop.* United States Department of Agriculture. [cit. 2022-07-29]. Dostupné v archivu pořízeném dne 23. 12. 2011: <https://web.archive.org/web/20111223115732/http://www.ars-grin.gov/cgi-bin/npgs/html/taxon.pl?34458>

Sanguinaria canadensis (Krevnice kanadská/krvavěnka kanadská). In: *Rostliny.net*. [online]. [cit. 2022-08-14]. Dostupné z: https://www.rostliny.net/rostlina/Sanguinaria_canadensis#.YuRc80VBw2w
https://www.rostliny.net/rostlina/Sanguinaria_canadensis#.YuRc80VBw2w

SEDLAČÍKOVÁ, Blanka. 2.3 Pojem „frekvence“. In: *Historie matematické lingvistiky*. Brno: Akademické nakladatelství CERM v Brně, 2012. ISBN 978-80-7204-815-1, str. 28-48. Dostupné z: <https://dml.cz/handle/10338.dmlcz/402318>

Tilcer, Roman. 2018. Tváře překladu 06: Milan Žáček. XB-1. Dostupné z: <https://www.casopisxbl.cz/aktuality/tvare-milan-zacek/>

Ústav českého jazyka a teorie komunikace. „Synestézie“. Univerzita Karlova: Praha. Dostupné z: <https://ucjtk.ff.cuni.cz/veda-a-vyzkum/synestezie/>

8. Seznam tabulek

Tabulka 1: Porovnání pojmů pro chemické látky užitých oběma překladateli včetně původních pojmů ve VT

Tabulka 2: Vybrané příklady z Tabulky 1

Tabulka 3: Porovnání označení rostlin užitých oběma překladateli včetně původních pojmů ve VT

Tabulka 4: Vybrané příklady z Tabulky 3

Tabulka 5: Srovnání původních znění kolokací s překladatelskými řešeními v PV1 a PV2

Tabulka 6: Srovnání užití slova *miasma* ve VT a v PV1

Tabulka 7: Porovnání využití infinitivu ve VT a v PV2

Tabulka 8: Porovnání využití infinitivu ve VT a v PV2

Tabulka 9: Porovnání využití infinitivu ve VT a v PV2

Tabulka 10: Porovnání využití infinitivu ve VT a v PV2

Tabulka 11: Příklad shody použití infinitivu ve VT, PV1 a PV2

Tabulka 12: Příklad shody použití infinitivu ve VT, PV1 a PV2

Tabulka 13: Příklad shody použití infinitivu ve VT, PV1 a PV2

Tabulka 14: Příklad shody použití infinitivu ve VT, PV1 a PV2

Tabulka 15: Porovnání řešení v PV1 s využitím infinitivu v PV2

Tabulka 16: Porovnání řešení v PV1 s využitím infinitivu v PV2

Tabulka 17: Porovnání řešení v PV1 s využitím infinitivu v PV2

Tabulka 18: Příklad přeložení gerundia na určitý slovesný tvar v PV1

Tabulka 19: Ojedinelý příklad přeložení gerundia jako trpný rod v PV1

Tabulka 20: Příklad překladu gerundia jako infinitiv v PV1

Tabulka 21: Příklad překladu gerundia jako nominální frázi v PV1

Tabulka 22: Příklad přeložení gerundia na určitý slovesný tvar v PV2

Tabulka 23: Ojedinělý příklad přeložení gerundia jako přechodník minulý v PV2

Tabulka 24: Příklad překladu gerundia jako infinitiv v PV2

Tabulka 25: Příklad překladu gerundia jako nominální frázi v PV2

Tabulka 26: Všechny případy, kde bylo v PV2 opakování zachováno

Tabulka 27: Vynechání opakování v PV2

Tabulka 28: Porovnání opakování ve VT s překladatelskými řešeními v PV1

Tabulka 29: Fráze, kde Žáček opakování vynechal

Tabulka 30: Shoda opakování v PV1 i PV2

Tabulka 31: Shoda opakování v PV1 i PV2

9. Přílohy

V přílohách jsou uvedeny tabulky, které obsahují nalezené vzorky infinitivu a gerundií.

Infinitivy

VT	PV1	výsledek	PV2	výsledek
foreigners do not like to live there	cizinci zde žít nechtějí	infinitiv	Cizincům se tam žít nezamlouvá	infinitiv
dares to do this	troufá si to	ne	Odvažuje se tak činit	infinitiv
people ceased to use it	ale ta se přestala používat	infinitiv	Avšak lidé ji přestali užívat	infinitiv
to survey for the new reservoir	když jsem se do těch kopců chystal na geodetický průzkum	ne	Když jsem se do kopců a údolí vydal novou nádrž vyměřit	infinitiv
ceased to wonder	pomalu jsem se přestával divit	infinitiv	Přestal jsem podívat všemu	infinitiv
this was no region to sleep in	to věru nebyla krajina, kde by člověk zatoužil žít.	infinitiv	Tato oblast vsutku nevábila k přespání	ne
no wind seemed ever to blow about	pokrýval ji jen jemný, šedý popílek, který žádný vítr kdovíproč nerozvál.	ne	...pokrýval ji pouze jemný šedý prach či popel, jenž podle všeho nikdy nezvířil žádný vítr	ne
dreading to repass that ominous spot	za šera jsem měl strach znovu kolem toho neblahého místa procházet	infinitiv	v hrůze, že touto zlověstnou plochou budu muset opět projít	infinitiv
they all told me to pay no attention	abych si nevšímal pomatených žvástů...	ne	...abych nepopřával sluchu bláznivým vypravěnkám	ne
trees first begin to get very thick	...kde začínají růst ty stromy s neobvykle tlustými kmeny.	infinitiv	Kde stromy začínají houznout	infinitiv
had begun to exude	stavení vydávalo slabý nepříjemný pach	ne	Končiny to byly úděsně starobylé a již se z nich šířil onen slabý miazmatický puch	ne
he was not glad to see me	... poznal jsem, že mě nevidí rád.	ne	... poznal jsem, že mne nevidí rád.	ne
He was far brighter and more educated than I had been led to think...	Byl mnohem bystřejší a vzdělanější, než mi arkhamští naznačovali...	ne	Byl mnohem bystřejší a vzdělanější, než jsem	ne

			předjímal podle řeči jiných...	
...where reservoirs were to be...	...kde se měly stavět přehrady...	inf	... kde se měly budovat nádrže...	inf
old wood and farmland to be blotted out	... že míle lesů a zemědělské půdy zmizí pod vodou...	ne	Neslyšel jsem od něj žádné námitky proti zaplavení mílí starého lesa a hospodářské půdy	ne
his right forefinger began to point	...vyprávění provázel důrazně zdviženým ukazováčkem třaslavé pravice.	ne	... předklonil se a začal před sebe rozechvěle a působivě bodat pravým ukazováčkem.	inf
Often I had to recall the speaker from ramblings, piece out scientific points which he knew only by a fading parrot memory of professors' talk, or bridge over gaps where his sense of logic and continuity broke down.	Nejednou jsem musel mluvčího přerušit...	infinitiv	Často jsem jej musel přerušovat...	infinitiv
unwilling to have the stars come out	... neboť jsem nijak nestál o to, aby mě vycházející hvězdy zastihly v otevřené krajině.	ne	Neboť jsem netoužil, aby nade mnou v otevřené krajině vyšly hvězdy	ne
returned to Boston to give up my position	Nazítří jsem se vrátil do Bostonu a ze zaměstnání jsem dal výpověď.	ne	... a dalšího dne jsem se vrátil do Bostonu, abych rezignoval na své místo.	ne
I do not believe I would like to visit	Věřím však, že ani poté nezatoužím navštívit tento kraj pod příkrovem noci...	infinitiv	Ale věřím, že ani tehdy bych tamější končiny nechtěl navštívit po setmění...	infinitiv
nothing could bribe me to drink the new city water of Arkham.	... a také mě nic nepřiměje k tomu, abych se napil vody z nového městského vodovodu v Arkhamu.	ne	... a nic na světě mě nepřinutí, abych se napil vody z nového akrhamského vodovodu.	ne
where the blasted heath was to come	...tehdy v místech, kde je dnes spálená pláň...	ne	...kde se dnes prostírají prokletá lada...	ne

Nahum had come to town to tell people	Ihned se vydal do města, aby lidem o tom kameni pověděl...	ne	Nahum se vydal do města, aby všem o kameni řekl...	ne
... hastened out the next morning to see the weird visitor from unknown stellar space...	Když nazítří ráno přispěchala trojice profesorů z Miskatonické univerzity, aby si ten zvláštní pozdrav z neznámých hvězdných dálav prohlédli...	ne	Spolu se svou manželkou pak doprovázel tři profesory z Miskantonické univerzity, kteří si hned následujícího rána přispěchali prohlédnout bizarního návštěvníka z neznámých mezihvězdných prostor...	infinitiv
... so soft as to be almost plastic...	... že má překvapivě měkký, až téměř tvárný povrch.	Ne	...a seznali, že je zvláště měkký.	ne
gouged rather than chipped a specimen to take back...	Kus si z něj odlomili, nebo spíše udloubli, aby měli vzorek k laboratornímu testování.	Ne	...a když se rozhodli odebrat z něj vzorek pro testování v univerzitní laboratoři, neodštípli jej, ale vydloubli.	infinitiv
...refused to grow cool.	Ale ani ten kousek nevychladl...	ne	... neboť i tak malý kousek odmítal vychladnout.	infinitiv
...they stopped at Ammi's to rest...	Na zpáteční cestě si na chvíli odpočinuli v Ammiho domě,...	ne	Cestou zpátky se zastavili občerstvit u Ammiho...	infinitiv
Stubbornly refusing to grow cool	...neboť vzorek ne a ne vychladnout.	infinitiv	Poněvadž vzorek sveřepě odmítal vychladnout...	infinitiv
...men of science are wont to say when faced by the unknown.	...jak to zkrátka bývá zvykem, když se bezradní učenci ocitnou tváří v tvář neznámé záhadě.	Ne	...které mají rozrušení vědci ve zvyku říkat při setkání s neznámem.	infinitiv
the fragment seemed to be slightly cooling	... ale třebaže se zdálo, že úlomek s postupem času trochu chladne	ne	...ale ačkoliv časem kámen ztrácel na váze a zdálo se, že mírně chladne...	ne
no change in the solvents to shew	že by jej některé činidlo sebeměně porušilo.	ne	Rozpouštědla nevyvolávala žádné změny, jež by přinesly	ne

			důkaz o narušení jeho hmoty	
there seemed to be faint traces of the Widmannstätten figures	se na něm po ponoření do kyseliny objevily stopy Widmanstättenových obrazců	ne	...a po ponoření do kyseliny se zdálo, že se na něm tvoří Widmanstättenovy obrazce	ne
he went with them to see the stony messenger from the stars	...a on se s nimi vydal ještě jednou podívat na kamenného posla z hvězd,...	infinitiv	...statkář se s nimi opět vydal pohlédnout na kamenného posla z hvězd...	infinitiv
what seemed to be the side of a large coloured globule	Odkryli část jakési velké barevné bubliny,	ne	Obnažili stěnu čehosi, co v sevření okolní hmoty vypadalo jako velká barevná koule...	ne
was almost impossible to describe	ale byla téměř nepopsatelná	ne	Její barva... se takřka vzpírala popisu.	ne
it appeared to promise both brittleness and hollowness	a na poklep se jevila křehká a dutá	ne	... po poklepu se jevila křehká a dutá zároveň.	ne
so after a futile attempt to find additional globules by drilling	po několika marných pokusech odhalit vrtáním jiné barevné koule	infinitiv	... a tak po marném snažení vyvrtat další koule...	infinitiv
scientists were forced to own	když byly univerzitní kapacity s testováním u konce, musely si přiznat,	infinitiv	A po ukončení testů museli univerzitní badatelé uznat,...	ne
so that nothing was left to do	Trojici profesorů nezbylo, než aby se do laboratoře vrátili s prázdnýma rukama...	Ne	Byl to dokonalý nezdar...	ne
sent reporters to talk	Arhamské noviny... vyslaly zpravodaje, aby s Nahumem Gardnerem a jeho rodinou udělali rozhovor.	ne	Incidentu se přirozeně věnovaly i arhamské noviny... a vyslaly své reportéry, aby Nahuma a jeho rodinu vyzpovídali.	ne
age was beginning to tell on him.	cítil, že se už nejspíš začíná hlásit stáří.	infinitiv	...cítil, že se na něm začíná podepisovat stáří.	infinitiv

extra barrels were ordered to handle the future crop.	Nahum přikoupil sudy, aby měl načesané ovoce kam uložit.	infinitiv	...bylo jej tolik, že na blížící se sklizeň bylo potřeba doobjednat sudy.	infinitiv
... not one single jot was fit to eat.	Ovoce vypadalo skvostně, ale nebylo k jídlu.	ne	...ze vší té nádherné přehlídky mámivé bujnosti nebylo vůbec nic k snědku.	ne
Quick to connect events...	Vysvětlení bylo nasnadě	ne	Jelikož si rychle uměl dát dvě a dvě dohromady...	infinitiv
...he had begun to look worried.	že vypadá ustaraně	ne	...že se začíná tvářit ustaraně.	infinitiv
...seemed to have grown taciturn;....	Ostatní členové rodiny se také zdáli zamlklejší než dřív;	ne	Zdálo se, že skoupější na slovo je i zbytek jeho rodiny...	ne
... farmer professed to see something not quite right...	ale zadumanému farmáři se zdálo, že vypadají jinak než obvykle a jsou jinak uspořádány.	ne	...ale zachmuřený hospodář tvrdil, že si v jejich charakteru a uspořádání všiml něčeho zvláštního.	ne
but appeared to think that they were not as characteristic	ale soudil, že neodpovídají stavbě těla ani zvyklostem veverek, lišek a králíků.	ne	...ale podle všeho se domníval, že neodpovídají rysům anatomie a chování veverek, králíků a lišek tak, jak by měly.	ne
as they ought to be.	ale soudil, že neodpovídají stavbě těla ani zvyklostem veverek, lišek a králíků.	Ne	...ale podle všeho se domníval, že neodpovídají rysům anatomie a chování veverek, králíků a lišek tak, jak by měly.	ne
... nearly lost the spirit to bark.	Dokonce se zdálo, že se už málem ani neodváží zaštkat.	infinitiv	Došlo to tak daleko, že skoro ztratili odvahu štkat.	infinitiv
... slightly altered in a queer way impossible to describe,...	Tělo hlodavce bylo absurdně zdeformované	ne	Jeho tělesné proporce se záhadným, těžko popsatelným způsobem jevily jaksi pozměněné...	ne
several persons drove past to see the abnormal growth	Toho odpoledne projelo kolem několik dalších lidí,	ne	Odpoledne se na abnormální vegetaci jelo	ne

	aby si přehnaně vzrostlé býlí prohlédli,...		podívat ještě několik dalších osob...	
... plants of that kind ought never to sprout in a healthy world.	...že ve zdravé půdě by něco takového vyrůst nemohlo.	infinitiv	...které se shodly, že rostliny takového ražení by neměly ve zdravém světě nikdy vypučet.	infinitiv
... how strange the men from the college had found that stone to be,...	...protože se vědělo, jak podezřelý připadal ten kámen univerzitním učencům,...	ne	a když si několik farmářů vzpomnělo, jak zvláštní připadal badatelům z univerzity tento vesmírný kámen,...	ne
... which such a phenomenon as the aërolite would be certain to start.	bez jakých se tak výjimečná událost jako pád meteoritu nemůže obejít.	infinitiv	...které jevy jako aerolit musely bezesporu vyvolat.	infinitiv
There was really nothing for serious men to do in cases of wild gossip...	Jakožto vážní mužové vědy se tu opravdu nemají čeho zachytit, jde jen o snůšku smyšlenek pověřivých venkovanů	infinitiv	Tváří v tvář takovým báchorkám bývají seriózní učenci bezmocní,...	ne
... when consciousness seemed half to slip away.	ve chvílích, kdy si svého jednání byli jen zpoila vědomí.	ne	Naslouchání bylo ve skutečnosti spíše plodem chvil, kdy jakoby napůl ztráceli vědomí.	ne
It was a mistake of Nahum's to tell a stolid city man...	Nahum evidentně udělal chybu, když se lhostejnému městskému člověku pokoušel vysvětlit,	infinitiv	Nahum udělal chybu, když lhostejnému městskému člověku vyprávěl o tom, ...	ne
No sane wholesome colours were anywhere to be seen...	Až na zelenou trávu a listoví nezůstalo nikde nic přirozeně zbarvené,	Ne	Příčetnou, spořádanou barvu bylo možno vidět výhradně v zelené trávě a listoví...	infinitiv
Had grown used to the sense of something near...	zvykl si žít s pocitem, že cosi nablízku čeká,	infinitiv	...zvykl si i na pocit, že poblíž něj něco číhá...	ne
near him waiting to be heard.	aby to o sobě dalo vědět.	infinitiv	... číhá a čeká, až se bude moci zvukově projevit.	infinitiv
took to watching at night	Gardnerovi začali v noci hlídkovat...	infinitiv	Gardnerovi začali v noci držet hlídky-...	infinitiv

Mrs. Gardner was the next to see...	Po něm si toho všimla i paní Gardnerová,	ne	Po něm to z okna uviděla i paní Gardnerová, ...	ne
...luminosity seemed to inhere in all the vegetation...	Zdalo se, že tráva, listoví, květena, zkrátka veškerá vegetace vydává slabou sice, ale zřetelnou záři.	ne	Jako by z veškeré vegetace, trávy, listí a květů, vyzařoval jakýsi nezřetelný, ale nezpochybnitelný přísvit, ...	ne
... a detached piece of the phosphorescence appeared to stir furtively in the yard near the barn.	V jednu chvíli se cestujícím zazdalo, že na dvoře poblíž stodoly se kradmo pohybuje jakýsi světélkující stín.	ne	... a pak se v jedné chvíli oddělený prvek této fosforescence kradmo zatetelil nedaleko stodoly.	ne
...but toward the end of May the milk began to be bad.	ale koncem května se mléko začalo kazit.	infinitiv	... ale koncem měsíce se jím začalo kazit mléko.	infinitiv
... something was fastening itself on her that ought not to be...	něco zlého se k ní snažilo proniknout, přisát se na ni	infinitiv	...něco se na ni upínalo, co by se upínat nemělo...	infinitiv
... he decided to keep her locked in the attic.	a tak se Nahum rozhodl držet svou nebohou ženu pod zámek v podkroví.	infinitiv	... rozhodli se ji vsadit pod zámek do podkroví.	infinitiv
By July she had ceased to speak...	V červenci už přestala mluvit nadobro	infinitiv	V červenci už nemluvila a ploužila se po čtyřech...	ne
There seemed virtually nothing to do...	zdálo se, že je nic nedokáže uklidnit	ne	Nic je nedokázalo utiшит...	infinitiv
to calm them,...	zdálo se, že je nic nedokáže uklidnit;	infinitiv	Nic je nedokázalo utiшит...	
It took a week to track all four,...	Trvalo skoro týden, než všechny čtyři koně sehnal nazpátek	ne	Gardnerovým trvalo týden, než je opět sehnali...	ne
and when found they were seen to be quite useless...	ale byli k nepotřebě	ne	...ale i poté byla zvířata naprosto nepoužitelná a nezvladatelná.	ne
...and each one had to be shot for its own good.	takže je Nahum musel pro jejich vlastní dobro utratit.	infinitiv	... a protože nebylo zbytí, všechna musela být zastřelena.	infinitiv
... while the men used their own strength to get the heavy wagon...	Nahumovi nakonec nezbylo než vypřáhnout a	infinitiv	... a aby muži mohli vidlemi seno složit,	infinitiv

	těžký vůz se syny k seníku dotlačit.		museli těžký vůz dotlačit k seníku vlastními silami.	
Ammi advised his friend to dig another well...	Ammi svému příteli poradil, aby někde dál na úbočí vyhloubil novou studnu	ne	... a Ammi příteli poradil, aby si o něco výše na svahu vykopal jinou studnu...	ne
... on higher ground to use till the soil was good again.	než se půda na dvoře zase vyčistí	ne	... aby si o něco výše na svahu vykopal jinou studnu a tu používal, dokud se půda opět nezhojí.	ne
He and the boys continued to use the tainted supply,	On i jeho synové závadnou vodu dál používali	ne	Vodu ze zkaženého zdroje i s chlapci dále používal...	ne
Hogs grew inordinately fat, then suddenly began to undergo loathsome changes...	Prasata nepřiměřeně ztloustla a začala se ošklivě měnit po těle.	infinitiv	Vepří nezřízeně zloustli a poté zničehonic začali podstupovat obłudné změny	infinitiv
... since there now seemed to be no mice,...	...protože myši zmizely také...	ne	...protože se zdálo, že na statku už není jediná myš...	infinitiv
Stark terror seemed to cling round the Gardners...	Jako by nějaká neúprosná kletba lpěla na Gardnerových	ne	Gardnerovi a všechno, čeho se dotýkali, obestíral nelíčený děs...	ne
... and did what he might to calm the hysterical sobbing of little Merwin.	a ze všech sil se pokoušel upokojit hystericky vzlykajícího malého Merwina.	infinitiv	...a udělal vše pro to, aby utišil hysterické vzlykání malého Merwina.	infinitiv
He had come of late to do nothing but...	Poslední dobou nejevil o nic zájem...	ne	Poslední dobou si zvykl jen civět do prázdna...	infinitiv
Ammi managed to get away...	Ammi se hleděl rychle odporoučet;	infinitiv	S blížící se nocí se Ammimu podařilo odejít...	infinitiv
... but had he been able to connect and reflect upon all the portents around him...	a kdyby dokázal všechna ta zlá znamení, jichž byl svědkem, uvést v patřičnou spojitost	infinitiv	...kdyby si však byl schopen uvědomit a zařadit do správných souvztažností všechna znamení, jichž se mu dostávalo...	infinitiv

... seemed to hint at the remnants of the pail.	— všechno, co zbylo z vědra.	ne	...zatímco oblouková rukojeť a zkroucené železné obruče vedle ní, připomínaly pozůstatky vědra.	ne
Something was creeping and creeping and waiting to be seen and felt and heard.	Così se tu kolem číhavě plížilo, obcházel a čekalo, až nastane čas, aby se to projevilo naplno.	ne	Kolem statku se něco plížilo a ploužilo a čekalo, až to někdo uvidí, ucítí a uslyší.	ne
... and he wanted Ammi to look after his wife and Zenas if they survived him.	a žádal Ammiho, ať se postará o jeho ženu a Zenas, jestliže ho přežijí.	ne	...který teď po Ammim chtěl, aby se postaral o jeho manželku a Zenas, kdyby ho přežili.	ne
but perfectly conscious and able to give simple orders to Zenas.	byl při smyslech a schopný dávat Zenasovi jednoduché příkazy.	infinitiv	... ale byl zcela při vědomí a schopen vydávat jednoduché pokyny Zenasovi.	infinitiv
before proceeding further he had to retreat to another room...	Ammi se před dalším průzkumem odběhl nadýchat lepšího vzduchu v sousední místnosti	ne	... a než vstoupil, musel se stáhnout do jiné místnosti...	infinitiv
... it very slowly and perceptibly moved as it continued to crumble.	Nejděsivější na tom však bylo, že zatímco se ta ubohá bytost rozpadala na kusy, nepřestávala se velice pomalu, avšak rozeznatelně pohybovat.	ne	Ale příšerné na té hrůze bylo, že se za neustálého rozpadání pomaličku a zřetelně pohybovala.	ne
... and that to leave anything capable of motion there...	a že kdyby byl dovolil, aby ta bytost zůstala schopná pohybu,	ne	... a že zanechat v něm cokoli schopné pohybu...	inf
... a deed so monstrous as to damn any...	dopustil by se tím činu stejně ohavného, jako kdyby byl odsoudil živého tvora k věčnému zatracení.	ne	... by bylo činem natolik obudným, že by to zodpovědnou osobu odsoudilo k věčným mukám	ne
There would be Nahum to deal with now	Nyní se hodlal postarat o Nahuma;	infinitiv	Musel se vypořádat s Nahumem...	infinitiv
... leaving the frightened man on the	vystrašený Ammi mohl na temném schodišti jen marně hádat,	infinitiv	... a polekaný Ammi zůstal na potměšlém	ne

dark stairs to guess what...			schodišti s otázkou, co je odehnalo.	
It had come to meet him,...	protože co hledal, tam nečekalo, nýbrž se mu to — jakžtakž ještě při životě — vydalo v ústrety	ne	Přišlo mu to v ústrety...	ne
... bulging lips were just able to crackle out a final answer.	A z rozpraskaných, oteklých rtů se Nahumovi chraptavě vydrala poslední slova.	ne	... a rozštěpené, vypouklé rty jen sotva zvládly zaskřehotat poslední odpověď.	infinitiv
... her face is gettin' to hev that colour sometimes towards night...	její vobličej taky někdy chytá tu barvu, když se šírá	Ne	...vobličej se jí někdy zvečera zbarvuje úplně stejně...	ne
... that the cause seemed to be the same strange ailment which had killed the livestock.	že se patrně stali obětí nějakého záhadného moru, který jim už předtím zahubil hospodářská zvířata.	ne	... že pravděpodobnou příčinou je stejný prazvláštní neduh, který už pozabíjel jejich hospodářská zvířata.	ne
Ammi was compelled to take three officers...	Po výsledku na policejní stanici se Ammi musel na Gardnerovu farmu vrátit se třemi policejními úředníky...	infinitiv	... a nakonec byl nucen tři policisty doprovodit až na Gardnerovu farmu...	infinitiv
...but it was some comfort to have so many people with him.	Alespoň trochu ho utěšovala myšlenka, že tam nepojede sám.	ne	Mírnou útěchu čerpal alespoň ze skutečnosti, že tentokrát není sám.	ne
Used as the officers were to gruesome experiences...	Vyšetřovatelé už sice viděli všelicos	ne	Ač měly tyto úřední osoby zkušenosti s leccjakou příšerností...	ne
... there was very little to examine.	Téměř nemá, co by prohlížel	ne	... že na tělech není prakticky nic k ohledání.	ne
Ammi would not have told the men about the well if he had thought they meant to do anything then and there.	Ammi by se byl o studni na dvoře určitě nezmínil, kdyby tušil, že ji vyšetřovatelé budou chtít neprodleně prozkoumat.	ne	O studni by Ammi mužům nic neřekl, kdyby ho napadlo, že se jí budou chtít věnovat hned v té chvíli.	infinitiv

... and he was anxious to be away.	Ammi toužil, aby odtamtud byli co nejdřív pryč.	ne	... a on se už nemohl dočkat, až odjede.	infinitiv
so Ammi had to wait trembling while pail after pail of rank water..	Ammi, roztřesený hrůzou, přihlížel, jak okov za okovem a vylévají páchnoucí vodu na půdu dvora.	ne	... a Ammi musel tudíž v rozechvění čekat, když vytahovali vědro za vědrem smrduté vody...	infinitiv
There is no need to speak too exactly of what they found.	Co dole našli, o tom není nutné se šířit podrobněji.	infinitiv	O tom, co našli, se není třeba rozepisovat příliš detailně.	infinitiv
...could find no convincing common element to link the strange vegetable conditions,...	Muži nad celým případem upřímně tonuli v rozpacích a přiznávali, že nevidí žádnou přesvědčivou souvislost mezi prapodivnou vegetací,...	Ne	Muži byli z celého případu na rozpacích a nedokázali najít žádný přesvědčivý jednotící prvek...	infinitiv
It might be a good idea to analyse it.	Rozhodně se musí odebrat vzorek a poslat na rozbor.	infinitiv	Nebylo by od věci podrobit ji analýze.	infinitiv
... and appeared to shoot up from the black pit like a softened ray...	a jako by stoupala vzhůru z temného jícnu studny;...	ne	...a podle všeho se rozlévala z černého jícnu...	ne
... and feared to think what it might mean.	Znal tu barvu z dřívějšíka a bál se pomyslet, co toto zlé znamení přináší.	infinitiv	Tuto barvu už viděl a obával se pomyslet, co by mohla znamenat.	infinitiv
The wagon driver started for the door to do something,...	Muž, který kočíroval, ihned zamířil ke dveřím	ne	Kočí vyrazil ke dveřím, aby je uklidnil	ne
...it was soon to display beneath the half-clouded moonlit sky.	pod zpola oblaky zastřenou, měsícem zalitou oblohou konečně naplno odhalit své záměry.	infinitiv	kterou měl záhy projevit pod částečně zataženou oblohou zalitou měsícem.	infinitiv
It is necessary to premise that there was no wind at that hour of the evening.	Je nutno předeslat, že v tu chvíli panovalo naprosté bezvětří.	infinitiv	Je nutné předeslat, že v onu noční hodinu nefoukal žádný vítr.	infinitiv
... which Ammi had come to recognise and dread.	a zářilo tou nepopsatelnou barvou, kterou Ammi tak dobře znal a již se obával.	ne	který Ammi už tak dobře poznával a kterého se děsil.	ne
...and as the shapeless stream of unplaceable	Ta záře už nikterak nestoupala nad studnu, teď	ne	a poté co beztvarý proud nezařaditelné barvy	ne

colour left the well it seemed to flow directly into the sky.	z ní přímo tryskala a vypadalo to, že ten beztvárný proud neznámé barvy plyne rovnou do nebe.		opustil studnu, řinul se jakoby rovnou do oblohy.	
The veterinary shivered, and walked to the front door to drop the heavy extra bar across it.	Veterinář se otrásl a přešel k předním dveřím, aby zastrčil těžkou závoru.	Ne	Veterinář se roztrásl a přešel ke vstupním dveřím, aby přes ně spustil další těžkou závoru.	ne
Ammi shook no less, and had to tug and point for lack of a controllable voice....	I Ammi se třásl jako osika, a protože mu strach ochromil jazyk, mohl jen chvějícím se ukazováčkem upozornit,...	Ne	Ammi se netřásl o nic méně, a jelikož nenacházel hlas, nezbývalo mu nic jiného než se uchýlit k tahání za rukávy a ukazování prstem.	infinitiv
when he wished to draw notice...	I Ammi se třásl jako osika, a protože mu strach ochromil jazyk, mohl jen chvějícím se ukazováčkem upozornit,...	infinitiv	...když chtěl poukázat na sílicí svit ve stromech, ...	infinitiv
restless branches seemed to strain more and more...	Koruny stromů planuly v zátopě světla a jejich větve se neúnavně vzpínaly, jako by se chtěly napřímít do vertikály.	ne	Zář ve stromech rychle sílila a zdálo se, jako by se jejich neklidné větve stále více vzpínaly do svislé polohy.	ne
They were commencing to shine, too	Ze všech se linula slabá záře...	ne	I ty totiž začínaly svítět...	infinitiv
The shock served to loosen several tongues,...	Nový otřes rozvázal mužům jazyky a z několika stran zaznělo opatrné mumláni.	ne	Šokem se v domě rozvázalo několik jazyků a došlo na výměnu rozpačitých šeptaných slov.	ne
... and began to weave itself into fantastic suggestions of shape...	V tu chvíli se proudící sloup neznámé barvy ještě více rozzářil a začal se proměňovat do fantastických tvarů, ...	infinitiv	...když sloup neznámé barvy najednou zazářil silněji a začal se splétat do fantastických náznaků tvarů...	infinitiv

But the present was no time to mourn,...	V tu chvíli však na truchlení nebyl čas,...	ne	V dané chvíli však nebyl čas jej oplakávat...	infinitiv
it was clear that a faint phosphorescence had begun to pervade the entire apartment.	Lampa byla zhasnutá, takže se zřetelně ukázalo, že pokoj zevnitř proniká slabá zář.	ne	...bylo jasně vidět, jak slabá fosforescence začíná prostupovat i obytnou částí domu.	infinitiv
... wind which seemed to sweep down in black, frore gusts from interstellar space.	...a všude kolem nich se zvedal vítr v sílících mrazivých poryvech, jako by vanul odkudsi z mezihvězdných prostorů.	ne	... a vše obestíral sílící víchr, který působil dojmem, jako by se hnal v černých, mrazivých poryvech z mezihvězdných prostor.	ne
it would be no use waiting for the moon to shew what was left down there at Nahum's.	a roztřesení muži rychle pochopili, že nemá smysl čekat, až se ukáže měsíc a odhalí, co z Nahumovy farmy zůstalo.	ne	...dokud si rozechvělá skupina záhy neuvědomila, že je zbytečné čekat, až jim měsíc ukáže, co dole zbylo z Nahumova hospodářství.	Ne
Too awed even to hint theories,...	Byli příliš zaražení, aby si navzájem sdělovali své dohady,...	Ne	Sedm mužů, příliš ohromených a roztřesených, než aby dokázali přicházet byť jen s náznaky hypotéz...	infinitiv
... and begged them to see him inside his own kitchen,...	Ammi na tom byl hůř než ostatní a prosil je, ať si s ním zajdou a doprovodí ho až ke dveřím jeho domu...	ne	Ammi na tom byl hůře než jeho společníci, a tak je poprosil, aby ho doprovodili domů, až do kuchyně...	ne
He did not wish to cross the nighted, wind-whipped woods alone.	Bál se procházet na cestě domů sám tím větrem smýkaným, prokletým lesem,...	infinitiv	Ke svému domovu na hlavní silnici nechtěl procházet sám nočním, větrem zmítaným lesem.	infinitiv
...he dared not even mention for many years to come.	...jeho však od té chvíle už navždycky tísnil příšerný strach, o němž se po mnoho příštích let neodvážil nikomu nic prozradit.	infinitiv	... jednou provždy byl zkrúšen temným strachem, o němž se řadu následujících let neodvážoval ani slovem zmínit.	infinitiv

...only to sink down again upon the place from which the great shapeless horror had shot into the sky.	ale vzápětí se to snáší zpátky na dvůr tam, odkud prve vystřelila k nebesům ona obludnost.	ne	... načez to opět dosedlo na místo, z něhož vytryskla do oblohy ta nesmírná beztvářá hrůza.	ne
...returned the next morning to see the ruins by daylight,...	Tři z těch mužů, kteří byli té noci s Ammim na farmě, se nazítří vyrazili podívat, co z usedlosti zůstalo.	infinitiv	Tři z mužů, kteří tam tehdy byli s Ammim, se následujícího rána přišli za denního světla podívat na rozvaliny...	infinitiv
...chemists could be interested enough to analyse the water from that disused well,...	...kdyby jen se lidé z města začali zajímat o vzorky vody z opuštěné studny a o šedivý prach,	infinitiv	... kdyby lidé z města a univerzitní chemici v sobě dokázali probudit dostatečný zájem, aby podrobili analýze vodu z oné nepoužívané studny...	infinitiv
...no wind seems ever to disperse.	který se větru nedaří rozfoukat, a podrobili je chemickému rozboru.	infinitiv	... či šedý prach, který zjevně není s to rozptýlit žádný vítr.	infinitiv
Botanists, too, ought to study the stunted flora on the borders of that spot,...	A botanici by měli prozkoumat zakrnělou květenu po okrajích spálené pláně,...	infinitiv	I botanici by měli studovat zakrslou vegetaci na okrajích bezútesné skrvny...	infinitiv
... and always they lacked the power to get away.	... a pokaždé ztratili sílu odejít.	infinitiv	... a nikdy v sobě nedokázala najít sílu se odstěhovat.	infinitiv
and only the foreigners tried to live in the crumbling old homesteads.	Duševně odolnější usedlíci ty končiny do jednoho opustili a své chátrající domovy přenechali cizincům.	Ne	... a v rozpadávajících se starých statcích se pokoušeli zabydlet pouze cizozemci.	infinitiv
...the very look of the dark realm is enough to <u>stir</u> a morbid fancy.	...je ovšem nesporné, že pouhý pohled na ty ponuré, temné končiny podněcuje chorobnou představivost.	ne	... již pouhé vzezření onoho temného kraje dokáže probudit mnoho morbidních představ.	infinitiv
There was no one but Ammi <u>to question</u> ...	Kromě Ammiho jsem nenašel nikoho, koho bych se mohl ptát.	infinitiv	Vyptávat jsem se mohl pouze Ammiho...	infinitiv

fat oaks that shine and move as they ought not <u>to do</u> at night.	V jedné z moderních arkhamských pověstí se vypráví o mohutných dubech, které za noci světélkují a kývají se za naprostého bezvětrí.	ne	V Arkhamu se v současnosti mimo jiné vypráví o statných dubech, které v noci svítí a pohybují se tak, jak by nikdy neměly.	ne
I shall be glad <u>to see</u> the water come.	Jistě budu s radostí přihlížet, jak to údolí zaplavují spousty vod.	infinitiv	Budu rád, až uvidím, jak tam přitéká voda.	ne
Why has he never been able to move away?	Jak to, že nikdy nenašel dost síly, aby se odstěhoval?	ne	Proč se nikdy nedokázal <u>odstěhovat</u> ?	infinitiv
I must write the chief engineer <u>to keep</u> a sharp watch on him.	...určitě stavbyvedoucímu napíšu, ať na něho dá dobrý pozor.	ne	... musím napsat stavbyvedoucímu, aby jej bedlivě sledoval.	ne
I would hate to think of him as the grey, twisted, brittle monstrosity...	Hrozně nerad bych na Ammiho myslel jako na šedivou, nestvůrně polámanou zrůdu,...	Ne	Velice nerad bych o něm uvažoval jako o té šedé, zkroucené, křehké zrůdě, ...	ne

Gerundia (podstatná jména slovesná)

VT	PV1	Výsledek	PV2	Výsledek
Only with persistent knocking could I rouse the aged man, and when he shuffled timidly to the door I could tell he was not glad to see me.	Neodbytně jsem bouchal na dveře, až se mi starého muže podařilo vyburcovat, ale když se přišoural a otevřel, poznal jsem, že mě nevidí rád.	ne	Starce jsem dokázal vyburcovat až po dlouhém klepání, a když se bázlivě došoural ke dveřím, poznal jsem, že mne nevidí rád.	Podst. jméno
Not knowing just how he could best be launched on his tales...	Nevěděl jsem, jak ho přimět k vyprávění o těch podivných dnech,...	ne	Netuše, jak bych jej mohl nejlépe přimět započít s vyprávěním...	přechodník
... told him of my surveying, and asked vague questions about the district.	...pověděl jsem mu o svém geodetickém průzkumu a povšechně jsem se ho vyptával na okolní krajinu.	Podst. jméno	... pověděl jsem mu o své zeměměřičské práci a kladl mu povšechné otázky o okolní oblasti.	Podst. jméno
And with this opening his husky voice sank low, while his body leaned forward and his right forefinger began to point shakily and impressively.	A tak se nakonec rozhovořil, ztišil svůj nakřáplý hlas, tělo nachýlil kupředu a své vyprávění provázel důrazně zdviženým ukazováčkem třaslavé pravice.	ne	A po tomto úvodu ještě více klesl zastřeným hlasem, předklonil se a začal před sebe rozechvěle a působivě bodat pravým ukazováčkem.	pod
It was, in truth, so soft as to be almost plastic; and they gouged rather than chipped a specimen to take back to the college for testing.	Profesoři na balvan poklepali geologickým kladívkem a konstatovali, že má překvapivě měkký, až téměř tvárný povrch. Kus si z něj odlomili, nebo spíše udloubli, aby měli	Podst. jméno	Popravdě byl měkký natolik, že působil takřka tvárně; a když se rozhodli odebrat z něj vzorek pro testování v univerzitní laboratoři, neodštípli jej, ale vydloubli.	Podst. jméno

	vzorek k laboratornímu testování.			
doing nothing at all and shewing no occluded gases when heated on charcoal,	Po zahřátí na dřevěném uhlí se neuvolnily žádné plyny,...	ne	... při zahřátí na dřevěném uhlí se nijak neprojevoval a neuvolnily se z něj žádné okludované plyny.	ne
...being wholly negative in the borax bead,...	... s kuličkou boraxu vůbec nereagovala...	ne	...žádné výsledky nepřinesla boraxová zkouška...	ne
and soon proving itself absolutely non-volatile at any producible temperature, including that of the oxy- hydrogen blowpipeincluding that of the oxy-hydrogen blowpipe.	...a potvrdilo se, že je dokonale netěkavá i při nejvyšších dosažitelných teplotách,...	Ne, ne	... a záhy se ukázalo, že je absolutně netěkavý při jakékoliv dosažitelné teplotě včetně kyslíkovodíkového plamene.	Ne, ne
Ammi had difficulty in recalling all these things,...	Ammimu dělalo potíže si všechny ty názvy vybavit...	infinitiv	Ammi měl co dělat, aby si všechny tyto látky vybavil...	ne
Stubbornly refusing to grow cool, it soon had the college in a state of real excitement...	Na fakultě záhy zavládlo vzrušení, neboť vzorek ne a ne vychladnout.	infinitiv	Poněvadž sveřepě odmítal vychladnout, netrvalo dlouho a celou fakultu zachvátilo značné vzrušení...	infinitiv
...and when upon heating before the spectroscope...	A když při spektroskopii pozorovali u žhoubícího tělesa pásy barev,...	ne	... a když se po zahřátí vzorku před spektroskopem...	Podst. jméno
When the cooling had grown very considerable,...	Když vzorek dostatečně ochladl,	ne	Jakmile ochlazení pokročilo...	Podst. jméno
... the testing was carried on in glass...	pokračovali s testováním ve skleněné kádince, ...	Podst. jméno	Testování pokračovalo ve skle	Podst. jméno

Its texture was glossy, and upon tapping it appeared to promise both brittleness and hollowness.	Koule byla na povrchu lesklá a na poklep se jevila křehká a dutá.	Podst. jméno	Věc měla lesklou a hladkou strukturu a po poklepu se jevila křehká a dutá zároveň.	Podst. jméno
Nothing was emitted, and all trace of the thing vanished with the puncturing.	Nic z ní nevyšlo, a jakmile byla proražena, beze stopy zmizela.	trpný rod	Nic z ní nevyšlo a při explozi beze stopy zmizela.	Podst. jméno
Conjecture was vain; so after a futile attempt to find additional globules by drilling,	Domněnka se však nepotvrdila a po několika marných pokusech odhalit vrtáním jiné barevné koule...	Podst. jméno	Domněnka se ukázala lichá; a tak po marném snažení vyvrtat další koule...	infinitiv
Aside from being almost plastic, having heat, magnetism, and slight luminosity, cooling slightly in powerful acids, possessing an unknown spectrum, wasting away in air, and attacking silicon compounds with mutual destruction as a result	Hmota byla poměrně tvárná, vydávala teplo, byla magnetická a slabě světélkovala; v koncentrovaných kyselinách se jí poněkud snižovala teplota, vykazovala svérázné spektrum, na vzduchu se odpařovala a bouřlivě reagovala se sloučeninami křemíku, takže docházelo k vzájemné destrukci.	Ne, ne, pod, ne, ne, ne	Kromě toho, že byl takřka tvárný, byl teplý, magnetický, mírně svítivý, mírně chladl v silných kyselinách, vyznačoval se neznámým spektrem, zmenšoval se na vzduchu a ostře reagoval s křemíkovými sloučeninami, což vyústilo ve vzájemnou destrukci...	Podst. Jméno slovesné 4x, ne, ne, ne , ne
Digging had borne no fruit,...	Kopáním se jen potvrdilo, že meteorit je nadobro pryč.	Podst. jméno	Kopání nepřineslo žádné ovoce a vědci potvrdili, že kámen dočista zmizel.	Podst. jméno
But with the ripening came sore disappointment...	Když ale začal sklízet, čekalo ho těžké zklamání.	infinitiv	Avšak s dozráváním se dostavilo těžké zklamání...	Podst. jméno

... and were far from steady in their churchgoing or their attendance at the various social events of the countryside.	Ostatní členové rodiny se také zdáli zamkljší než dřív; přestali chodit pravidelně do kostela a neukazovali se ani na různých venkovských slavnostech.	infinitiv	... začali polevovat v návštěvách kostela i jiných oblastních společenských událostí.	infinitiv
Thereafter Ammi gave Nahum's tales more respect, and wondered why the Gardner dogs seemed so cowed and quivering every morning.	Od té chvíle už Ammi poslouchal pozorněji, co Nahum vykládá, a začalo mu vrtat hlavou, proč jsou Gardnerovic psi každé ráno tak vyděšení a roztřesení.	ne	Ammi poté bral Nahumova líčení vážněji a přemýšlel, proč mu Gardnerovi psi každé ráno připadají tak ustrašení a roztřesení.	ne
...and remembering how strange the men from the college had found that stone to be,...	...a protože se vědělo, jak podezřelý připadal ten kámen univerzitním učencům,...	ne	... a když si několik farmářů vzpomnělo, jak zvláštní připadal badatelům z univerzity tento vesmírný kámen...	ne
But the shying of the horses near Nahum's house had now become an acknowledged thing,...	Ale to už se zase potvrdilo, že v okolí Nahumova domu se plaší koně...	ne	Nicméně se již obecně tradovalo, že se u Nahumova domu plaší koně...	ne
The entire Gardner family developed the habit of stealthy listening, though not for any sound which they could consciously name.	Všichni Gardnerovi se naučili ostražitě špicovat uši, třebaže neuměli vysvětlit, na jaké zvuky čekají.	infinitiv	Celá Gardnerova rodina si zvykla kradmo naslouchat, pátrat po zvuku, jež však nebylo možno vědomě pojmenovat.	infinitiv

The listening was, indeed, rather a product of moments when consciousness seemed half to slip away.	Činili to spíš bezděčně, ve chvílích, kdy si svého jednání byli jen zpola vědomí.	Ne	Naslouchání bylo ve skutečnosti spíše plodem chvíl, kdy jako by napůl ztráceli vědomí.	Podst. jméno
He was prepared for almost anything now, and had grown used to the sense of something near him waiting to be heard.	Byl už připravený skoro na všechno a zvykl si žít s pocitem, že cosi nablízku čeká, aby to o sobě dalo vědět.	ne	Už byl připraven takřka na cokoliv, zvykl si i na pocit, že poblíž něj něco číhá a čeká, až se bude moci zvukově projevit.	ne
The shunning of his house by neighbours told on him, of course...	Pochopitelně ho velice hnětlo, že se sousedé začali jeho domu vyhýbat...	infinitiv	Samozřejmě se na něm podepsala i skutečnost, že se sousedé vyhýbali jeho domu...	ne
In May the insects came, and Nahum's place became a nightmare of buzzing and crawling.	V květnu zamořil Nahumovu farmu obtížný hmyz. Drobní škůdci příšerně bzučeli a všude zalézali, ...	Ne, ne	V květnu se objevil hmyz a Nahumův statek se rozhučel a rozhemžil úděsnou záplavou.	ne
The Gardners took to watching at night...	Gardnerovi začali v noci hlídkovat...	infinitiv	Gardnerovi začali v noci držet hlídky...	infinitiv
... watching in all directions at random for something...	... — nazdařbůh se dívali do všech stran a cosi vyhlíželi, třebaže nedovedli říct, co by to mělo být.	ne	Nahodile se rozhlíželi všemi směry, zda neuvidí něco...	ne
Strangeness had come into everything growing now.	Ve všem, co pučelo a rostlo, bylo něco nenormálního.	ne	Podivnost už vstoupila do všeho, co rostlo.	ne
In her raving there was not a single specific noun, but only verbs and pronouns.	V jejích blouznivých výkřicích nepadlo jediné přesnější jméno, jen samá příslovce a slovesa.	Podst. jméno	V jejím třeštění nezaznělo jediné určité podstatné jméno, jen slovesa a zájmena.	Podst. jméno
Something had aroused them in the night, and their neighing and	Něco je uprostřed noci vyděsilo, takže	Ne, ne	V noci je něco vylekalo, a ve stáji potom příšerně ržáli a kopali.	Ne, ne

kicking in their stalls had been terrible.	ve stáních divoce kopali a říčeli...			
„Nahum borrowed a horse from Ammi for his haying...“	Na sena si vypůjčil koně od Ammiho,...	Podst. jméno	Na senoseč si Nahum vypůjčil koně od Ammiho...	Podst. jméno
„...while the men used their own strength to get the heavy wagon near enough the hayloft for convenient pitching.“	...a Nahumovi nakonec nezbylo než vypráhnout a těžký vůz se syny k seníku dotlačit.	infinitiv	... a aby muži mohli vidlemi seno složit, museli těžký vůz dotlačit k seníku vlastními silami.	infinitiv
His wife now had spells of terrific screaming, and he and the boys were in a constant state of nervous tension.	Jeho žena nyní často trpěla nervovými záchvaty, při kterých děsivě ječela, a on i chlapci žili trvale v psychickém napětí.	ne	Jeho manželku stíhaly záchvaty úděsného jeku a Nahum s chlapci žili ve stavu neustálého nervového vypětí.	Podst. jméno
...drinking it as listlessly and mechanically as they ate their meagre and ill-cooked meals and did their thankless and monotonous chores through the aimless days.	...popíjeli ji netečně a ze zvyku ke svým všelijak ukuchtěným skrovným pokrmům a bez zájmu a zbytečně vykonávali své nevděčné, jednotvárné každodenní povinnosti.	ne	... pili ji stejně apaticky a mechanicky, jako konzumovali svá chudá a nedovařená jídla a bezúčelné dny vykonávali své nevděčné a monotónní práce.	ne
He had gone with a pail and had come back empty-handed, shrieking and waving his arms, and sometimes lapsing into an inane titter or a whisper about “the moving colours down there”.	Vydal se s vědrem ke studni, ale zpátky se vrátil s prázdnou, křičel, máchal kolem sebe rukama, chvílemi upadal do nejapného hihňání nebo zase špital, že „tam dole se hejbou barvy”.	Ne, ne, ne	Vydal se k ní s vědrem a vrátil se s prázdnýma rukama, křičel a rozhazoval pažemi a občas sklouzl k nejapnému hihňání nebo šeptal o „barvách, co se tam dole přelívají.“	Ne, ne, ne
He let the boy run about for a week until	Nechal chlapce asi týden chodit volně po domě, ale když	Infinitiv, ne	Asi týden dopřál chlapci volný pohyb, než začal	Infinitiv, infinitiv

he began stumbling and hurting himself,	hoch začal klopýtat a co chvíli se o něco poranil,...		zakopávat a zraňovat se...	
Merwin was getting frightfully imaginative, and his restlessness was worse after the shutting away of the brother who had been his greatest playmate.	Merwin začal i v jiných případech projevovat úděsně bujnou fantazii a také jeho úzkost vzrůstala, co už neměl dovoleno hrát si se svým nejmilejším bratrem.	infinitiv	Chlapec propadal úděsným představám a jeho neklid se po uvěznění bratra, s nímž si vždycky nejvíce hrával, jen a jen prohluboval.	Podst. jméno
The swine began growing grey and brittle and falling to pieces before they died, ...	Vepři zešedivěli, zchatrněli, a ještě než přišla smrt, doslova se rozpadali na kusy,.	Ne, ne	Prasata před smrtí zšedla, zkřehla a rozpadla se na kusy	Ne, ne
In the last stages—and death was always the result—there would be a greying and turning brittle like that which beset the hogs.	V posledním stadiu, než postižený kus uhynul, tělo pokaždé zešedlo a lámalo se, stejně jako tomu bylo u vepřů.	Ne, ne	V posledních stadiích, po nichž vždycky následovala smrt – zšedly a zkřehly stejným způsobem, jak tomu bylo u prasat.	Ne, ne
...yet what disease could wreak such results was beyond any mind's guessing.	ale jaká nemoc by mohla mít tak strašlivé příznaky, si nikdo nedovedl představit.	infinitiv	...ale nikdo si nedokázal ani v nejmenším představit, jaká choroba mohla napáchat takovou zkázu.	infinitiv
Zenas needed no calming.	Zenas žádnou útěchu nepotřeboval.	Podst. jméno	Zenas utiřit nepotřeboval.	infinitiv
Nahum was past imagining, Mrs. Pierce was blank, and Ammi, when he had reached home and heard the tale, could give no guess.	Nedokázal si vůbec představit, co se stalo, paní Piercová byla bez sebe, a když se Ammi vrátil domů a dozvěděl se o tom, neuměl na to nic říct.	infinitiv	Nahum byl s rozumem v koncích, paní Piercová byla naprosto bezradná a Ammi, když se vrátil domů a celou historku si vyslechl, nedokázal přijít s žádnou hypotézou.	Podst. jméno
The third key proved the right one, and after	Třetí klíč do zámku pasoval, Ammi jím s	Podst. jméno	Třetí byl ten pravý a po krátkém zápasu se	Podst. jméno

some fumbling Ammi threw open the low white door.	námahou otočil a pak ty nízké, bíle natřené dveře otevřel.		zámkem Ammi nízké bíle dveře prudce otevřel.	
Commencing his descent of the dark stairs, Ammi heard a thud below him.	Sotva Ammi došel ke schodům, zaslechl zdola dutý úder.	ne	Jakmile začal sestupovat po ztemnělých schodech, uslyšel pod sebou ránu.	ne
Indubitably there was a sort of heavy dragging, and a most detestably sticky noise as of some fiendish and unclean species of suction.	Připadlo mu, jako by někdo vlekl po zemi těžké břemeno, a pak se ozvalo odporové srkání, které mohl vydávat leda nějaký nečistý, nelidský sající živočich.	ne	Nepochyboval, že zdola slyší jakoby vlečení nějakého těžkého objektu a nadmíru nechutný lepkavý zvuk, snad jakési ďábelské a nečisté sání.	Podst. jméno
A feeble scratching on the floor downstairs now sounded distinctly, and Ammi's grip tightened on a heavy stick he had picked up in the attic for some purpose.	Zdola se nyní ozývalo slabé škrábání a Ammi pevněji sevřel silnou hůl, kterou popadl v podkroví, aniž by dobře věděl proč.	Podst. jméno	Slabý šramot na podlaze v přízemí zněl stále zřetelněji a Ammi ještě pevněji sevřel těžkou hůl, kterou v podkroví uchopil za jistým účelem.	Podst. jméno
There was considerable questioning at the police station, and in the end Ammi was compelled to take three officers to the Gardner farm, ...	Po výslechu na policejní stanici se Ammi musel na Gardnerovu farmu vrátit se třemi policejními úředníky...	Podst. jméno	Na stanici byl podroben důkladnému výslechu a nakonec byl nucen tři policisty doprovodit až na Gardnerovu farmu...	Podst. jméno
The six men drove out in a democrat-wagon, following Ammi's buggy, and arrived at the pest-ridden farmhouse about four o'clock.	Za Ammiho bryčkou jel kočár s těmi šesti a kolem čtvrté hodiny odpolední dorazili k farmě stíženě divnou nákazou.	ne	Šestice mužů jela za Ammiho bryčkou v lehkém čtyřkolovém voze a na těžce zkoušený statek dorazili kolem čtvrté hodiny odpolední.	ne
The property of emitting this spectrum vanished in a month,	Schopnost vyzařování však šedivý prášek ztratil	Podst. jméno, ne	Přibližně po měsíci schopnost vyzařovat toto spektrum vymizela a	infinitiv, ne

the dust thereafter consisting mainly of alkaline phosphates and carbonates.	dřív, než uplynul měsíc, a nadále vykazovalo jeho složení jen přítomnost alkalických fosfátů a uhličitanů.		prach poté sestával především z alkalických fosforečnanů a uhličitanů.	
But he could not help glancing nervously at the stony curb by the great sweep, and when a detective questioned him he admitted that Nahum had feared something down there—so much so that he had never even thought of searching it for Merwin or Zenas.	Neovládl se však dost, aby co chvíli nevrhl úzkostný pohled k roubení studně, a když na něj jeden z detektivů uhodil, dozvěděl se, že Nahum se bál čehosi, co prý tam dole přebývá — dokonce měl prý takový strach, že se ani neodvážil podívat, jestli se Merwin a Zenas ve studni neutopili.	Podst. jméno, infinitiv	Ale neubráníl se úzkostným pohledům na kamennou obrubu vedle velkého vahadla, a když se jej na studnu jeden detektiv zeptal, připustil, že se Nahum v jejích hlubinách něčeho bál – a to do té míry, že ho ani v nejmenším nenapadlo, aby v ní začal pátrat po Merwinovi nebo Zenasovi.	Podst. jméno, infinitiv
... there is no telling what it might not have done at that last moment, and with its seemingly increased strength and the special signs of purpose it was soon to display beneath the half-clouded moonlit sky.	... nelze uhodnout, zda by se to nestalo právě nyní, při jeho posledním náporu, kdy se hotovil projevit svou vzrostlou sílu a pod zpola oblaky zastřenou, měsícem zalitou oblohou konečně naplno odhalit své záměry.	infinitiv	...nedalo se určit, co by dokázal napáchat na poslední chvíli, se svou očividně rostoucí silou a zvláštními náznaky cílevědomosti, kterou měl záhy projevit pod částečně zataženou oblohou zalitou měsícem.	infinitiv
What had been disputed in country gossip was disputable no longer, and it is because of the thing	Nyní už bylo zřejmé, že pochybné smyšlenky kolující po venkově stojí na reálném základě, a	ne	O čem se vedly spory ve venkovských řečech, sporné být přestalo, a právě kvůli oné věci, na níž se později šeptem	Podst. jméno

which every man of that party agreed in whispering later on that the strange days are never talked about in Arkham.	proto si také později všichni přítomní slíbili, že o těchto podivných dnech zachovají v Arkhamu mlčení.		shodli všichni členové vyšetřovací skupiny, se v Arkhamu o těchto prapodivných dnech nikdy nehovoří.	
The neighing and stamping of the horses had become utterly frightful, but not a soul of that group in the old house would have ventured forth for any earthly reward.	Koně nepřestávali příšerně jančit, dupat a říčet, ale žádný z mužů v tom starém domě by se byl neodvážil vystrčit ze dveří ani nos, i kdyby mu za to nabídli bůhvíjakou odměnu.	Infinitiv 2x	Ržání a dupání koní dosáhlo nové děsivé úrovně, ale nikdo ze skupiny uvnitř starobylého domu by se nyní za nic na světě neodvážil ven.	Podst. Jméno 2x
With the moments the shining of the trees increased, while their restless branches seemed to strain more and more toward verticality.	Koruny stromů planuly v zátopě světla a jejich větve se neúnavně vzpínaly, jako by se chtěly napřimit do vertikály.	ne	Záře ve stromech rychle sílila a zdálo se, jako by se jejich neklidné větve stále více vzpínaly do svislé polohy.	Podst. jméno
Then there was a wild commotion and clapping in the road, and as Ammi quenched the lamp for better seeing they realised that the span of frantic greys had broke their sapling...	Potom zaslechli divoký lomoz a klapání kopyt, a když Ammi zhasil lampu, aby lépe viděli na cestu před domem, pochopili, že zdivočelý pár šedáků přelomil stromek,...	Podst. jméno, ne	Poté se strhl povyk a ze silnice do domu dolehl zběsilý dusot. Jakmile Ammi zhasil svítilnu, aby lépe viděl, uvědomil si, že koňský potah přelomil šedý stromek a i s kočárem uhání neznámo kam.	Podst. jméno, ne
“There was no bottom at all. Just ooze and bubbles and the feeling of something lurking under there.”	„To bahno nemělo vůbec dno. Čvachtalo to tam a bublalo a já zrovna cejtíl, jak tam dole něco číhá.”	Ne, ne	„Nebylo tam žádné dno. Jen bahno a bubliny, až jsem nabył dojmu, jako by tam v hloubi něco číhalo.”	Podst. jméno, ne

...but thank heaven the branches did their worst twisting high up.	...bohudíky, že alespoň ty napřahující se větve byly přece jen vysoko nad jejich hlavami.	ne	... našťestí se však větve nejvíce svíjely nahore v korunách.	ne
„It was bad enough <u>passing</u> the glowing barn and sheds,...	Už tak bylo dost zlé, že museli kolem svítící stodoly, kůlen a chlévů...	ne	Dost na tom, že museli minout žhnoucí stodolu a přístřešky...	infinitiv
The moon went under some very black clouds as they crossed the rustic bridge over Chapman's Brook, and it was blind groping from there to the open meadows.	Jakmile překročili po dřevěné lávce Chapmanův potok, srpek měsíce zakryl nějaký zvlášť temný mrak a pak už jen tápali tmou, dokud se nedostali na otevřenou louku.	ne	Když přecházeli prostý můstek přes Chapmanův potok, měsíc se skryl za několika černočernými mračny, takže od něj až na otevřené louky se musely slepě potácet tmou.	infinitiv
...seething, feeling, lapping, reaching, scintillating, straining, and malignly bubbling in its cosmic and unrecognisable chromaticism.	...tryskala, rozlévala se, kypěla, sršela a zlověstně bublala v celé nedosažitelnosti svého kosmického zbarvení.	Ne, ne, ne , ne, ne , ne, ne	...kolotající, šátající, pleskající, vzpínající a vzdouvající se, jiskřící a zlovlně bublající ve své kosmické a nepoznatelné chromatičnost.	Jmenný přísudek 6X
...leaving behind no trail and disappearing through a round and curiously regular hole in the clouds before any man could gasp or cry out.	... a zmizela beze stopy dřív, než se kdokoli z přihlížejících vzmohl na výkřik. Zbyl po ní jen zvláště pravidelný kruhový otvor v oblacích.	Ne, ne	... a aniž za sebou zanechal jakoukoliv stopu, zmizel v kulaté a podivně pravidelné díře v mračnech dřív, než kdokoli z mužů stačil být jen zalapat po dechu nebo vykřiknout.	Ne, ne
No watcher can ever forget that sight, and Ammi stared blankly at the stars of Cygnus,	Ammi upíral prázdný pohled ke hvězdám souhvězdí Labutě, na Deneb, nejzářivější z nich,...	ne	Na takovou podívanou nemohl nikdy zapomenout žádný z přihlížejících a Ammi jen otupěle civěl na	Jmenný

Deneb twinkling above the others,...			hvězdy v souhvězdí Labutě, na Deneb třpytící se nad všemi ostatními...	
But his gaze was the next moment called swiftly to earth by the crackling in the valley.	Ale v příští chvíli sklouzl očima zpátky k zemi, neboť ho vyrušil praskot přicházející z údolí.	Podst. jméno	Jeho pohled nicméně vzápětí přikoval k zemi mohutný praskot z údolí.	Podst. jméno
Only a wooden ripping and crackling, and not an explosion, as so many others of the party vowed.	Ozývalo se pouze tříštění a praskání dřeva, žádný výbuch slyšet nebylo, jak byli později mnozí z mužů ochotni přísahat.	Podst. Jméno, Podst. jméno	Jen dřevěné praskání a pukání, žádný výbuch, jak tvrdila většina ostatních členů skupiny.	Podst. Jméno, Podst. jméno
...blurring the glance of the few who saw it, and sending forth to the zenith a bombarding cloudburst...	výtrysk jasu téměř oslepil hrstku svých diváků a poslal přímo k obloze spršku vyvrženin...	Ne, ne	... jež zastřelo zrak hrstce osob, které je viděly, a vyslalo k obzoru obrovskou bouři trosk...	Ne, ne
...till soon the trembling party realised it would be no use <u>waiting</u> for the moon to shew what was left down there at Nahum's.	... a roztřesení muži rychle pochopili, že nemá smysl čekat, až se ukáže měsíc a odhalí, co z Nahumovy farmy zůstalo.	infinitiv	... dokud si rozechvělá skupina záhy neuvědomila, že je zbytečné čekat, až jí měsíc ukáže, co dole zbylo z Nahumova hospodářství.	infinitiv
Ammi was worse than his fellows, and begged them to see him inside his own kitchen, instead of keeping straight on to town.	Ammi na tom byl hůř než ostatní a prosil je, ať si s ním zajdou a doprovodí ho až ke dveřím jeho domu, místo co by směřovali přímou cestou do města.	ne	Ammi na tom byl hůře než jeho společníci, a tak je poprosil, aby ho doprovodili domů, až do kuchyně, a nepokračovali přímou cestou do města.	ne
Numbers went queer in the years after Nahum's taking, and	... v prvních letech po Nahumově smrti se v tom kraji hodně lidí pomátlo a	Podst. jméno	Řada lidí se během let po Nahumově úmrtí začala chovat zvláště a nikdy	Podst. jméno

always they lacked the power to get away.	pokaždé ztratili sílu odejít.		v sobě nedokázala najít sílu se odstěhovat.	
I would hate to think of him as the grey, twisted, brittle monstrosity which persists more and more in troubling my sleep.	Hrozně nerad bych na Ammiho myslel jako na šedivou, nestvůrně polámanou zrůdu, která se stále častěji objevuje v mých těžkých snech.	Ne	Velice nerad bych o něm uvažoval jako o té šedé, zkroucené, křehké zrůdě, která mne se stále větší zarputilostí <u>souží</u> ve spánku.	ne